

ФАБИАН ЛЕНК

ПОДПАЛВАЧЪТ НА РИМ

Част 8 от „Детективи с машина на времето“

Превод от немски: Ирена Патулова, 2010

chitanka.info

КИМ, ЮЛИАН, ЛЕОН И КИЯ — ДЕТЕКТИВИ ВЪВ ВРЕМЕТО

Находчивата Ким, знаещият Юлиан, смелият Леон и загадъчната египетска котка Кия са четирима приятели, които имат необикновена тайна.

Те притежават ключ за старата библиотека в манастира „Свети Бартоломей“. Там се намира мистериозната стая на времето Темпус^[1], през която може да се отиде в миналото. Темпус пулсира в ритъма на времето, има хиляди врати и зад всяка се крие определена година от историята на света. През тези врати приятелите могат да се озоват в Египет от времето на фараоните или в древен Рим.

Винаги, когато се интересуват от някоя вълнуваща епоха или попаднат на загадъчен криминален случай от миналото, те се озовават там с помощта на Темпус.

И пак Темпус връща приятелите в настоящето. Трябва обаче добре да запомнят мястото на пристигането, защото само оттам могат да се върнат обратно в нашия свят.

Дори когато пътуванията във времето продължават по няколко дни, в настоящето не е изминала и секунда. Така никой не забелязва внезапните изчезвания на нашите детективи.

---

[1] Темпус — (от лат.). — Време. ↑

БЕЗСПОРЕН ФАКТ

Леон погледна през прозореца и въздъхна. Времето в Зибентан през последните две седмици беше наистина досадно — не спря да вали и чак днес слънцето най-после се показа. Пролетта приближаваше, първата трева се зеленееше около игрището.

Ех, да можеха сега да направят един мач — вълн, на игрището... Представи си как дриблира, прави ножица във въздуха и забива гол.

За съжаление обаче бе в класната стая и заедно с Юлиан и Ким имаха час по история при Тебелман. Дребничкият учител, застанал пред дъската, изглежда въобще не забелязваше промяната във времето. Вероятно и не го вълнуваше особено, помисли си Леон. Времето няма особено значение за него, да не говорим за спорта.

Тебелман бе отдаден на професията си, умееше да направи така, че историята да оживее в часовете му. Колкото до това, дали вълн слънцето прежурия, или вали като из ведро — това ни най-малко не го занимаваше. Тебелман говореше ли говореше, а думите сякаш се лееха от устата му.

Леон обичаше историята, обаче днес... Момчето погледна крадешком часовника си. До голямото междучасие оставаха цели двайсет минути. Истинска вечност!

Леон се опита да се концентрира върху урока. Темата беше Древен Рим — епоха, която му беше особено интересна. Но след две минути погледът му отново се зарея навън и той забрави къде се намира. Размечта се.

— А ти, Леон, какво мислиш по въпроса?

Леон подскочи.

Тебелман стоеше пред него и усмихнато го гледаше.

— Е, Леон?

— Съжалявам, не чух въпроса — без заобиколки си призна момчето.

Няколко души се изсмяха.

Тебелман сбърчи чело:

— Ами, добре, тогава ще повтора въпроса специално за теб. Можеш ли да назовеш някой известен римски император?

Леон си отдъхна, въпросът въобще не беше труден, поне за него:

— Юлий Цезар! — отговори той.

Разнесе се смях и Леон притеснено се огледа. На два чина зад него Ким също се разсмя.

— Вече го казаха — иронично отбеляза Тебелман.

Леон изкриви лице така, сякаш е отхапал много твърда кифла. Ситуацията беше конфузна.

— Октавиан Август — гласът му прозвуча неуверено.

Отново прозвуча смях.

— Добро утро, Леон, Юлиан току-що го каза — Тебелман направо простена. — Имаш право на още един опит.

Леон подръпна ухото си. Още един опит... Момчето се замисли.

— Нерон — изстреля бързо отговора и този път не се чу смях.

Тебелман се обърна и закричи към дъската.

— Нерон — повтори той. — Интересно име, наистина.

— Нерон е подпалил Рим — добави Леон малко по-уверено.

Тебелман рязко се обърна:

— Така... и кой го твърди?

Леон повдигна рамене:

— Това е безспорен факт! Във всеки случай, поне така съм чел или чувал, струва ми се.

Тебелман неодобрително поклати глава:

— Струва ми се, че чулото не е от голяма полза, когато става дума за наука, Леон. Важни са знанието и безспорните факти. Те са от значение.

Леон се почувства длъжен да кимне. Но нали това, че Нерон е запалил Рим, е всеизвестен факт, не е ли така?

— Нерон бил император от 54 до 68 г. — заобяснява Тебелман.

— Вярно е, че по време на управлението му имало пожар, унищожил голяма част от града. Но кой е бил подпалвачът, остава неясно и до днес.

Един от учениците се обади:

— Гледах един филм — „Кво вадис“ или нещо подобно. Във филма Нерон подпалва града. Беше се качил на терасата на покрива на

една къща, пееше със страшен глас и гледаше как Рим изчезва в пламъци и пепел.

— Филм и нищо повече — успокои духовете Тебелман. — Холивуд рядко се съобразява с историческите факти. А съвременната наука изхожда от това, че...

И учителят потъна в дълъг монолог. Този път Леон не изпускате и дума. Любопитството му се събуди. Ако Нерон не е подпалил Рим, тогава кой го е направил? На чия съвест лежаха хилядите загинали хора? И защо изобщо е избухнал пожар?

— Най-вероятно никога няма да разберем кои са били подпалвачите на Рим — завърши изложението си учителят и погледна часовника си. Всеки момент звънецът щеше да удари. — Всички да излязат навън за междучасието!

Леон, Ким и Юлиан се втурнаха на двора заедно с останалите ученици.

— Най-после отново слънце! Страхотно! — каза Ким.

— Крайно време беше! — радостно добави и Леон, а после сниши глас. — Дали да не направим едно малко пътешествие?

Юлиан го погледна косо:

— Имаш предвид пътешествие във времето с Темпус? — прошепна той.

— А какво друго?

— Искаш да разбереш кой е подпалил Рим, нали?

Леон кимна:

— Точно така. Мисля, че все пак е бил Нерон, въпреки че очевидно няма безспорни доказателства. Така че искам да разбера кой е подпалвачът. А вие?

Юлиан въодушевено кимна.

— И аз изгарям от нетърпение да разбера! — включи се и Ким.

Най-после стана пет следобед. Тогава библиотеката на манастира „Свети Бартоломей“ затваряше. Но щеше отново да се отвори за четирима ревностни и много специални читатели, благодарение на ключовете, с които разполагаше Юлиан. Но не само това! Царството на книгите щеше да им помогне да достигнат до най-съкровената обител — Темпус, стаята на времето.

Ким вече се канеше да излезе от стаята си, за да тръгне към библиотеката:

— Ела, Кия, тръгваме!

Котката, свита на кълбо върху леглото, наостри уши, но не прояви ни най-малко желание да напусне топлото си местенце.

Ким седна до нея и я погали:

— Хайде, мързеливке, искаме да направим малко пътешествие във времето — каза тихо момичето. Майка ѝ имаше не особено приятния навик да се заслушва в неща, които не са предназначени за нейните уши.

Кия се надигна, измяука тихо и започна да се протяга.

Ким се запита дали е разбрала какво ѝ каза. Нали не е обикновена котка, а вълшебна!

— Този път няма да ходим в Египет — прошепна момичето, — а в Рим.

В този миг котката изведнъж пак седна, също като подкосена.

— Е, Кия — засмя се Ким, — не се вкисвай само защото няма да ходим в прародината ти.

Момичето се изправи и тръгна към вратата. Очите на котката внимателно следяха всяка нейна крачка.

— Добре, щом искаш, остани си тук — и Ким отвори вратата. Котката мигновено се размърда и като измяука недоволно, се втурна след Ким.

Малко по-късно Ким, Леон и Юлиан седяха в библиотеката и разгръщаха различни книги, за да се подготвят за пътешествието във времето.

В читалните имаше много томове за историята на Древен Рим, така че не беше лесно да намерят точно това, което ги интересуваше.

Ким откри биография на Нерон и зачете главата за младежките му години, силно повлияни от Агрипина, властната му и изключително амбициозна майка. Агрипина с всички средства се опитвала да възкачи сина си на трона.

— Чуйте какво пише тук — каза Ким и зачете на глас. — Агрипина се разпореди да бъде отровен предшественикът на Нерон, Клавдий, който бе неин съпруг. След това се погрижи синът ѝ да се качи на трона. Нерон хладнокръвно заповяда да убият съперника му,

младия Британик. Докато е на власт, той е в непрекъснат конфликт със Сената^[1].

— Сенатът? — попита Леон. — Той пък каква роля изпълнява?

Понеже Ким не отговори, Юлиан й се притече на помощ:

— Сенатът е най-висшият държавен орган по това време, доколкото знам. Сенаторите били много богати и влиятелни хора. Те създавали законите, контролирали финансите на държавата и назначавали високопоставените държавни чиновници. Освен това...

— Ясно — засмя се Ким, — много добре, Юлиан. Ето още нещо интересно. Нерон създава цяла мрежа от шпиони и доносници, тъй като се страхува, че може да бъде убит. Няма съмнение, че е бил изключително безскрупулен, но заедно с това имал артистични дарби и бил страстен музикант.

Леон потръпна от ужас:

— Убиец, отдаден на музиката...

Юлиан се замисли и сбърчи чело. Изглежда Нерон бил човек с много лица, при това изключително опасен.

Малко по-късно той откри в книгата снимка на бюст на Нерон. Императорът имаше тясно, правоъгълно лице. Рязко се открояваха големият нос и двойната брадичка. Устата, според Юлиан, беше недоверчиво присвита в лека насмешка.

На Кия май й беше скучно — тя непрекъснато им пречеше и се опитваше да ги накара да й обърнат внимание. Ту побутваше Ким с нос, ту се умилкваше в краката на Юлиан, или се разхождаше с високо вирната опашка по отворените страници на книгата на Леон. Но децата не й обръщаха внимание.

— Открих нещо! — тържествуващо извика Леон. — „Пожарът избухна през юли 64 г. недалеч от Цирк Максимус“^[2]. Сега вече знаем къде трябва да идем, ако искаме да видим кой е подпалвачът.

— Нерон искал да хвърли подозрението върху християните — подхвърли Ким. — Или поне така пише някой си Тацит^[3], живял по същото време.

— Върху християните ли? Но защо?

Показалецът на Ким се плъзна по редовете:

— Тук пише, че по времето на Нерон римските богове като Юпитер^[4] вече имали сериозна конкуренция. Говори се, че апостол Павел^[5] се появил в Рим и с божията помощ вършил различни чудеса.

Затова все повече римляни се отдръпвали от старите божества и ставали последователи на християнството. — Ким замислено погледна Леон и Юлиан, после продължи: — Нерон не искал да допусне това, тъй като заплашвало стария ред и властта му. Според Тацит Нерон се страхувал, че може да бъде детрониран. Затова обвинява християните за подпалването на Рим. Това му давало основание веднага да започне да ги преследва!

Леон повдигна вежди:

— Много подло, ако наистина е така. Именно това трябва да разберем. Вече знаем къде е избухнал огънят, което е много важно, защото, доколкото ми е известно, Рим бил огромен град.

Ким хлопна книгата за Нерон:

— В такъв случай можем да тръгваме.

— Нека да погледнем и в няколко други книги — предложи Леон. — Колкото повече знаем, толкова по-добре!

Ким махна с ръка в знак на несъгласие:

— Аз пък искам да тръгваме — настоя тя.

— Добре, но ще бъде доста рисковано пътешествие — предупреди Леон. — Огънят не бил овладян или поне така пише в моята книга. Пожарът унищожил голяма част от града и причинил смъртта на стотици, дори хиляди хора.

— Наистина ли? — попита Юлиан, който стана бял като платно.

— Да — отвърна Леон. — Не е било просто някакъв си пожар. Било е истинска катастрофа. Загинали са хиляди хора.

— И ние ще се окажем точно там... — глухо отрони Юлиан.

Ким въздъхна:

— Момчета, май подмокрихте гащите! Трябва да бъдем много по-предпазливи от всеки друг път.

Ким успя да ги убеди и след малко децата избутаха настрани етажерката с книги, зад която беше скрита вратата към стаята на времето. Приятелите минаха през богато украсената врата и се озоваха в света на Темпус, излъчващ синкава светлина. Опипом се придвижваха сред мъглата, изпълнила стаята на времето. Не се виждаше почти нищо. Точно пред Юлиан изплува врата с изписана над нея година и се разнесе зловещ смях. Момчето замръзна. Трябваше няколко пъти да поеме дълбоко дъх, преди отново да последва приятелите си.

Най-после Леон намери вратата, която търсеха. Над нея с големи черни букви беше издълбано 64 г. Около цифрите се виждаха фигурки на дяволи и голям мъртвешки череп.

— Много гостоприемно, няма що — измърмори кратко Ким.

Кия пък направи гърбица.

— Вярно, че не отиваме в Египет, но там, където отиваме, също е топло — Ким се опита да успокои котката, но тя само изфуча. Момичето остави без отговор протеста ѝ и се обърна към Юлиан и Леон:

— Готови ли сте?

Те мълчаливо кимнаха.

— Добре, да тръгваме тогава — Ким взе котката на ръце и отвори вратата. Зад нея нямаше нищо друго, освен тъмнина. Не се чуваше нито звук. В тъмния свят зад вратата цареше мъртва тишина. Но това не спря приятелите. Както винаги при пътешествията във времето, те се хванаха за ръце и се концентрираха върху целта си — Рим. После прекрачиха през вратата.

---

[1] Сенат — Съвет от аристократи, който представлявал върховната власт при републиката, но по времето на императорите влиянието му силно намаляло. Отначало сенаторите били избирани само измежду патрициите, но после Сенатът става достъпен и за плебеите. ↑

[2] Цирк Максимус — Първата и най-голяма арена в Рим. От 500 г.пр.Хр. в него се провеждали състезания с колесници, побирал до 250 000 зрители. Освен надбягвания с колесници, тук се провеждали и гладиаторски битки, и битки с животни. Много християни намерили смъртта си на арената му. ↑

[3] Тацит, Публий Корнелий (56 г.-117 г.) — Римски историк и политик. Достигналите до нас негови произведения „Диалог“ и „Анали“ проследяват управлението на тримата римски императори Тиберий, Клавдий и Нерон. ↑

[4] Юпитер — Цар на боговете, бог на небето, гръмотевиците и мълниите ↑

[5] Апостол Павел — Последовател на Христос и един от най-ревностните проповедници на христовата вяра. Проповядвал в Антиохия, Коринт, Крит, Ефес, Атина и т.н. Автор е на няколко

послания, включени в Библията, в които излага основите на вярата. През 67 г. е осъден на смърт и екзекутиран в Рим по време на гоненията на император Нерон. ↑

ПРЕСЛЕДВАЧЪТ

Приятелите се озоваха върху една 5-метрова статуя в древния град Рим. Юлиан, Леон и Ким се спуснаха по гладкия мрамор, сякаш беше стена от светлина, и се озоваха на обширен площад. Никой не забеляза пристигането им, въпреки че в този ранен вечерен час наоколо бе доста оживено. Толкова топло беше, че не полъхваше и най-слаб ветрец. Над милионния град сякаш лежеше похлупак от тежка жега. Статуята изобразяваше мъж в елегантна, падаща на вълни тога^[1], който свири на лира.

— Но това е Нерон! — възкликна Юлиан, сецайки се за илюстрацията в книгата.

Ким погледна към краката си. Носеше обикновена туника^[2] и сандали, както впрочем и приятелите ѝ.

— Е, не сме толкова шик, колкото императора — иронично отбеляза тя.

Приятелите всеки път се чудеха на смяната на облеклото по време на пътешествията си във времето. Друга загадка на Темпус, която вероятно никога няма да разгадаят, беше, че винаги разбираха езика на хората, независимо в коя страна се озовават.

Ким се огледа:

— Юлиан, имаш ли представа къде сме?

Момчето присви очи. Заобикаляха ги великолепни храмове, статуи, паметници и други изящни постройки от блестящ бял мрамор.

— На Форум Романум^[3], разбира се, в сърцето на Рим — възкликна той. — Сградата с многото колони е базилика Юлия^[4], ако добре си спомням. А това там е Курията^[5].

— Какво!?

— Курията — нетърпеливо повтори Юлиан. — Там се събират сенаторите, за да приемат закони.

— Ти наистина си ходеща енциклопедия — възхити се Ким, погледът ѝ не спираше да се рее наоколо. — Какво великолепие!

Три сена̀тори вървяха по Виа Сакра^[6] и оживено говореха, после се отправиха към голямата бронзова порта на Курията. Носеха червени обувки, украсени със сърп, одежди с широка пурпурна ивица и имаха златни пръстени на ръцете. Мъж с висяща на гърдите табла предлагаше ядки от пиния^[7] и други лакомства, но приятелите не му обърнаха внимание. Пред Курията стояха на пост двама стражи, въоръжени с копия и къси мечове, на главите си носеха шлемове с червени снопчета пера, имаха ризници и големи овални щитове. Легионерите^[8] зорко следяха какво става на форума.

След малко покрай тях мина някаква патрицианка^[9] — богата и знатна жена, която водеше със себе си двама роби, вероятно бяха личната ѝ охрана. С грациозна походка тя се насочи към храма на Веста^[10].

— Какво великолепиe! — повтори Ким. — Но трябва да разберем къде e Цирк Максимус. Там e избухнал пожарът. Някой има ли идея как да стигнем дотам?

— Не — отвърна Юлиан. — Но може да попитаме.

— Чакайте — прошепна Леон. — Мъжът отсреща през цялото време ни наблюдава.

— Кой? — също тихо попита Ким.

— Не се обръщайте — прошепна Леон. — Точно зад гърба на Ким e. Наполовина e скрит зад една колона на базиликата.

— Смяташ ли, че ни наблюдава? — попита Ким, затаила дъх. — Дано не e забелязал пристигането ни. Може да e някой от шпионите на Нерон.

— Да вървим — предложи Юлиан и попита една жена за пътя към цирка. Тя им посочи накъде да вървят и приятелите се отправиха натам, като от време на време хвърляха по някой поглед назад. Мъжът излезе от сянката на колоната и ги последва от разстояние.

— Този тип има дълъг белег на лицето — каза Леон. — Няма съмнение, че ни следва по петите. Трябва да се откачим някак. Броя до три и после изчезваме в покрития пазар отсреща.

Момчето преброи до три и приятелите се втурнаха да тичат. След няколко крачки бяха до пазара, където продаваха всевъзможни стоки. Навалицата беше толкова голяма, че не беше трудно човек да се загуби в нея.

— Изплъзнахме се — въздъхна Юлиан, след като се увери, че мъжът с белега е изгубил следите им.

Приятелите продължиха пътя си. Стигнаха до тясна уличка, където се разнасяше непоносима воня. Тук се намираха работилниците на коजारите и бояджиите. Ужасната миризма идваше от каците им.

Кия първа побягна и се озова на следващата улица, където обаче не беше много по-различно. Разкривените къщички се облягаха една на друга като болни зъби. Някои бяха полуразрушени, други позакърпени как да е. В канавката течеше гъста течност с неясен произход и миришеше на риба.

— Тук е много приятно, няма що — запуши нос Ким. Тя съзря някакъв мъж с протритата туника, който изпитателно ги оглеждаше. За момент си помисли дали да не го попитат за пътя, но се отказа. Мъжът не вдъхваше особено доверие. Къде се озоваха? В тази част на огромния град нямаше и следа от изискания римски форум, нито от великолепните храмове, разкошните терми^[11] и шикозните вили^[12]. В света, в който се намираха беше шумно, миришеше на нечистотии и гнилоч, а въздухът беше пълен с прах. От една кръчма се разнасяше протяжна пиянска песен.

— Трябва да изчезваме, колкото е възможно по-бързо — каза Ким. — Когато се стъмни, тук ще стане опасно.

— На всяка цена трябва да намерим Цирка, а това ще отнеме време — измърмори Юлиан.

Най-последно дете им показва пътя, но вече беше станало доста тъмно. В този момент Юлиан извика:

— Ето го Цирка! — очите му заблестяха.

Знаменитият хиподром, на който веднъж седмично водачите на колесници забавляваха стотици хиляди зрители и се провеждаха кървави дуели, беше разположен на три нива. Най-долното представляваше почти безкрайна редица от арки, простиращи се на около 800 метра по продължение на елипсовидна писта. Около външните стени на Цирка търговците бяха разположили дървените си дюкянчета, някои от които бяха отворени дори в този късен час.

— Някой има ли идея къде трябва да отидем? — обезсърчено попита Ким.

— Как мислите, дали да не се скрием в някое от дюкянчетата? — тихо попита Юлиан. — Само че, когато търговците си тръгнат.

— Добра идея — отвърна Ким. — Може поне да опитаме. Но първо да изчакаме, докато всички се изнесат.

Решиха да утолят жаждата си с вода от един кладенец наблизко. Приблжиха се и чуха силни гласове. Двама търговци разговаряха от дюкянчетата си.

— Търговията върви зле, в името на Меркурий^[13] — оплакваше се дребен мъж, който продаваше мехлеми.

— На кого го казваш — въздъхна другият, който продаваше кожи. — Нерон вдига данъците, та да може да строи пищни сгради. Не е за чудене, че хората нямат пари да пазаруват.

Дребният кимна:

— Има надежда. Днес чух, че Сенатът роптае.

— Сенатът!? — Търговецът на кожи махна с ръка. — Какво ли могат да направят тези богати дърдорковци, че да се опълчат срещу Нерон? Те дрънкат по цял ден в Курията, а полза — никаква!

— Не съм сигурен. — Дребничкият мъж сниши глас. — Чух, че сенаторите са много ядосани, защото Нерон не ги брой за нищо и все ги обижда. Вече наистина прекали! Нещо се мъти, да знаеш. Може би някакъв заговор...

Търговецът на кожи се наведе от дюкянчето си:

— По-тихо — предупреди той. — Нерон има шпиони навсякъде.

— Добре, де — отвърна дребният. — Може би ще се появи още някой купувач...

— Да — въздъхна другият, — но едва ли...

— Честно казано и аз така мисля — добави дребничкият. — Освен това съм притиснат от дългове. Най-добре е целият магазин да изгори. Не може да събират дългове от някой, дето няма нищо, нали?

Приятелите се спогледаха. Дали пък дребният не е подпалвачът на Рим?

Един час по-късно търговците се предадоха. Натовариха стоката на колички и покриха сергиите с парчета плат.

След малко приятелите се втурнаха към едно дюкянче и се пъгнаха под покривалото.

Точно когато Леон се канеше отново да го пусне, видя човек да прибягва зад кладенеца. Дали има белег? Леон не беше сигурен,

всичко стана много бързо.

— Какво има, Леон?

— Не знам — промърмори Леон. — Възможно е човекът с белега пак да е по петите ни.

Ким се огледа:

— Никого не виждам.

Леон повдигна рамене:

— Може да съм се заблудил...

— Вижте, тук има някакви стари чували — зарадва се Юлиан и бързо направи от тях нещо като дюшек. — Съвсем не е зле.

Леон и Ким последваха примера му и скоро вече разполагаха със скромен бивак.

— Кой ще дежури пръв? — попита Ким.

Леон и Юлиан вдигнаха рамене.

— Тогава аз ще съм първа — каза Ким. — Само че да стоиш на пост сам, е скучно.

В този момент котката се сгуши в нея.

— Е, добре — засмя се Ким, — сега вече не съм сама, Кия е с мен.

Бързо стана ясно, че Юлиан и Леон са твърде развълнувани, за да заспят.

Леон откри процеп в покривалото, през който можеха да наблюдават площада пред Цирка.

Зачакаха. Минутите се нижеха бавно. Навън, на осветения от пълната луна площад, не се случваше абсолютно нищо.

Когато си разказаха и последната история и разговорът замря, приятелите най-после заспаха.

Въобщо не забелязаха как един мъж се промъкна в Цирка. Движеше се безшумно и леко.

Лицето му беше скрито от качулка на лацерна^[14]. Мъжът хвърли бърз поглед наоколо, после изчезна под покривалото на дюкянчето, непосредствено до това, където се бяха настанили приятелите. Малко по-късно пламна огнено зарево. Мъжът изскочи от дюкянчето и побягна. Зад него огънят бързо се разгаряше.

---

[1] Тога — Дреха от дълго правоъгълно парче плат, увито и драпирано около тялото. Римските граждани носели тоги в официални

случаи. ↑

[2] Туника — Дреха без ръкави от две съшити на раменете четириъгълни парчета вълнен плат. Обикновено се носела препасана на кръста. Робите носели по-къси туники, за да не им пречат на работата. ↑

[3] Форум Романум — Един от централните площи в древния Рим, около който се намирили най-важните обществени сгради и храмове. ↑

[4] Базилика Юлия — Обществена сграда на Форум Романум, построена по времето на Цезар и Август. Служела за съдебна зала, но изпълнявала и функции на пазар. ↑

[5] Курия — 1. Най-старото подразделение на гражданите в Рим, една курия се състояла от десет рода (триби); 2. Събрание; 3. Сградата, където се събирали членовете на Сената и Курията, намирала се на Форум Романум. ↑

[6] Виа Сакра — Една от най-важните улици в Рим, започваща от Колизея и свършваща при храма на Юпитер на Форум Романум. Предполага се, че името ѝ („сакра“ на лат. означава „свещен“) идва от факта, че по нея били разположени храмове на различни богове, както и че по улицата се провеждали религиозни процесии. По нея на Форум Романум на колесници влизали почетните гости на града и победилите римски региони. ↑

[7] Пиния — Семена от иглолистни дървета от семейство Pinaceae, кедрови ядки. Големи са около 2 см и се използват за храна още от древността. ↑

[8] Легионер — Римски гражданин, служещ в армията, участник в легион. ↑

[9] Патриции — Римски граждани, потомци на най-старите римски аристократични семейства. ↑

[10] Веста — Римска богиня на домашното огнище. Храмът ѝ се намирал на Форум Романум. В него весталките — жриците на богинята, пазели свещения огън, който трябвало да гори постоянно. ↑

[11] Терми — Обществени бани, които представлявали комплекси за отдих и забавления с площадки за гимнастически упражнения, зали за беседи и игри с приятели, библиотеки и магазини. Посещението на термите било част от ежедневната програма на римските граждани. ↑

[12] Вила — Имение или луксозна градска къща. ↑

[13] Меркурий — Римски бог, покровител на търговците и крадците, вестител на Юпитер. ↑

[14] Лацерна — Наметало с дължина до коленете, с форма на полукръг и с качулка. ↑

ПОЖАР!

След няколко минути силни пламъци обхванаха дюкянчето. Те облизаха покривалото на сергията, намираща се в съседство с тази, където спяха приятелите, лакомо го погълнаха и бързо взеха да се разрастват.

Леон се събуди от мяукането на Кия.

— Какво става? — промърмори в просъница момчето, но в следващия момент усети миризмата. — Нещо гори!

Бързо ококори очи — в скривалището им нахлу пушек, а покривалата на сергиите се гърчеха в пламъци.

— Пожар! — извика Леон и започна да буди Ким и Юлиан.

Ким кашляше, Юлиан търкаше очи, за да прогони сълзите от пушека.

— Да се махаме! — извика Леон, отметна покривалото и изскочи от дюкянчето. Успя да види как висок слаб мъж с наметка притича покрай арките на Цирк Максимус.

„Това ли беше подпалвачът“, запита се той. Няма как да разпознае мъжа от толкова голямо разстояние, а в следващия момент тъмнината го погълна.

Леон трескаво се огледа. Дали да не донесат вода от кладенеца и да изгасят огъня?

Но като се огледа, веднага разбра, че това е невъзможно. Междувременно пламъците обхванаха още четири сергии. Топлият вятър ги разпалваше и те с мълниеносна бързина превземаха метър след метър.

През това време Ким и Юлиан се измъкнаха от горящата сергия и застанаха зад Леон.

— Трябва да предупредим хората в къщите наоколо! — извика Юлиан, сочейки към близката инсула^[1] — многоетажен евтин жилищен блок без тоалетни, където живееха бедните.

Леон кимна бързо, канеше се да се втурне натам.

— Чакайте! — изкреця Ким. — Някой видя ли Кия?

Приятелите се спогледаха. От котката нямаше и следа.

— Сигурно се е изплашила и е избягала — предположи Юлиан.

Леон се сети, че Кия го събуди и така спаси живота и на тримата. Но къде ли е сега?

Нямаше представа и се почувства виновен:

— Всеки момент ще се появи. Ако има някой, за когото няма защо да се притесняваме, това е Кия, не е ли така?

Ким го погледна подозрително:

— Казваш го само така...

Момичето сложи ръце като фуния пред устата си започна да вика котката. Но Кия не се появяваше.

Силен пукот ги накара да се обърнат. Сергията, която им служеше за подслон, се срути с гръм и трясък.

— Кия! — отчаяният писък на Ким се понесе в нощта. Напрасно. Момичето усети парещи сълзи в очите си. Не трябваше да убеждава приятелите си да тръгнат за Рим! Но сега е твърде късно и Кия може би лежи някъде под горящите отломки...

От жилищата, давани под наем, се чуваха викове. Хората се изсипваха на площада.

— Вигилите^[2]! — извика някой с облекчение и посочи група мъже.

Мъжете, които отговаряха за гасенето на пожарите в Рим, идваха насам. Те събориха с брадви сергията, която последна беше обхваната от огъня. В един момент изглеждаше, че стихията може да се обуздае. Но веднага след това вятърът отново я разпали — пламъците обхванаха отломките на току-що съборената сергия, после се прехвърлиха върху още една дървена постройка, непосредствено до инсулата.

— Вулкан^[3] да ни е на помощ! — извика една изплашена жена и скри лице в ръцете си.

Коварният, непредвидим вятър разнасяше пламъците във всички посоки и те обхващаха все нови и нови постройки. Огнената стихия пълзеше по прилепените една до друга къщи и унищожаваше всичко, което се изпречи на пътя ѝ.

Гърдите на Ким се изпълниха с лютивия дим, стелец се над Цирка. Тя пак се огледа с тревога. Къде може да е котката?

Погледът ѝ се спря на инсулата — огънят беше стигнал и до нея. Пламъците обхващаха външната стена на постройката и се катереха бързо нагоре. Вече се виеха около първия етаж, а виковете станаха по-силни.

В същия момент Ким видя як мъж да се катери по една стълба към прозореца на първия етаж. Мъжът хвърли бърз поглед през рамо и когато се увери, че никой не го наблюдава, влезе през прозореца в жилището.

Ким се запита дали не се опитва да помогне на някого, но в този момент го видя да се връща с торба през рамо.

Мародер, помисли тя и показа крадеца на Леон и Юлиан.

— Сега това е без значение! — извика Леон. Лицето му беше потънало в пот и сажди. — Трябва да помогнем на хората! Да предупредим бързо обитателите на съседните къщи.

Ким последва приятелите си, без да изпуска крадеца от очи. Здравно стиснал плячката си, той се промъкваше през тълпата и идваше точно срещу нея. Изведнъж тълпата се раздели и направи път на група войници.

— Преторианците^[4]! — извика млад мъж.

Ким потупа Юлиан по рамото:

— Кои са преторианците?

Юлиан се спря и се замисли за момент:

— Мисля, че са някаква елитна част. Телохранилите на Нерон, най-добрите сред най-добрите измежду войниците.

— Добре, прекрасно — и Ким се втурна към войниците. Минута по-късно те обградиха крадеца. Един войник изтръгна торбата от ръцете му.

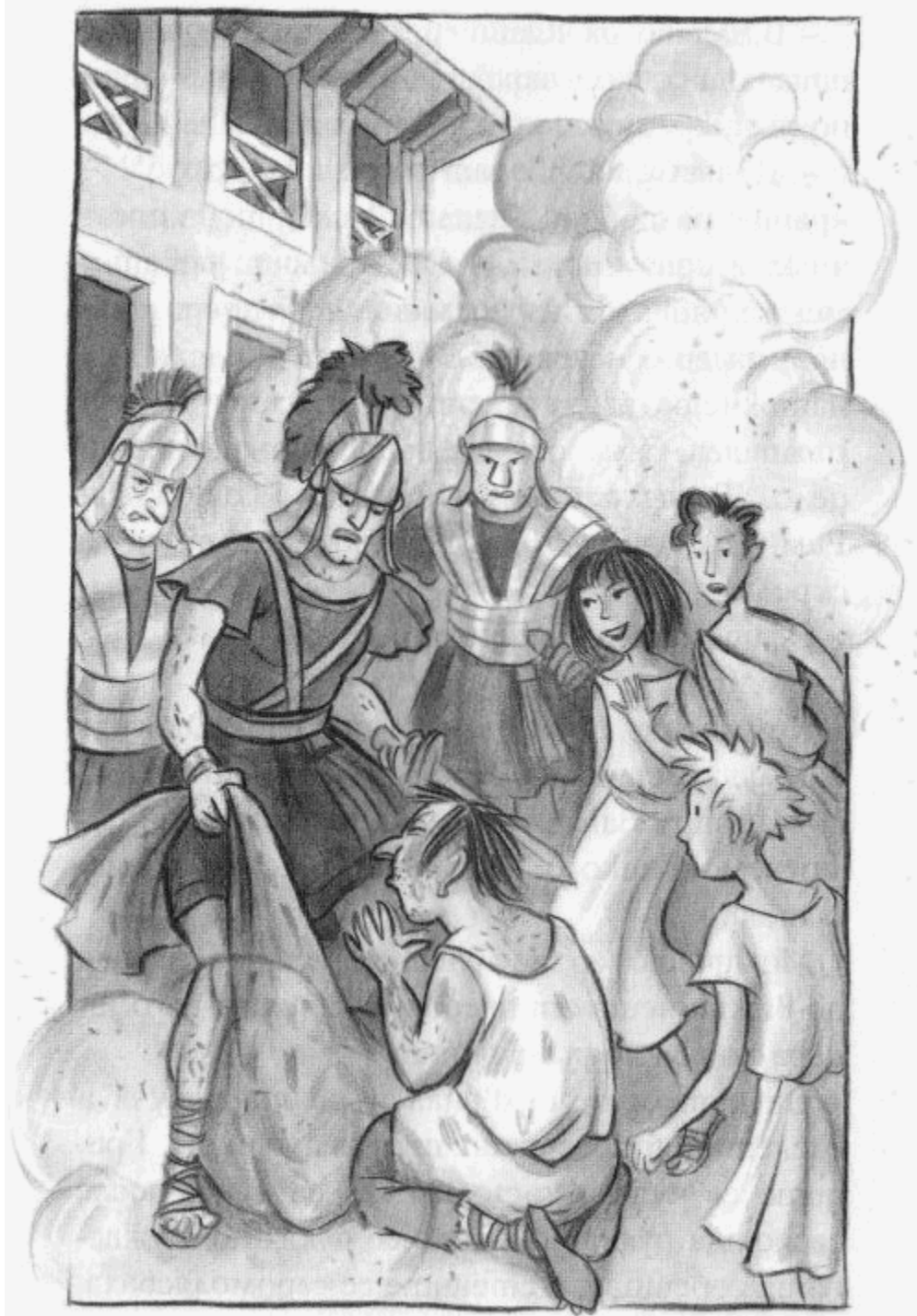
— Откъде е това? — извика войникът, който вероятно беше командирът.

Изплашен, крадецът падна на колене:

— Мое е, повярвай ми, могъщи Тигелин — раболепно викна той.

Офицерът, когото нарекоха по име, изтегли меча си:

— Не ме лъжи! — просъска той.

— В името на Юпитер, пощади ме, ще ти призная всичко — запелтечи крадецът. — Вярно е, откраднах го...

— Двама да отведат този сцелестус^[5]! — кратко разпореди Тигелин, а след това посочи към една инсула. — Останалите идват с мен, трябва да изведем хората, преди огънят да ги е обградил. И още

нещо — ако се натъкнете на проклетите християни, задръжте ги. Обзалагам се, че пожарът е тяхно дело. Те искат да унищожат безподобния Рим. Така че ги хванете, където и да са се скрили!

Офицерът и войниците се втурнаха към инсулата.

Ким беше изумена от чутото. От къде на къде християните ще са подпалили огъня?

— Да тръгваме, Ким, тук не можем да помогнем на никого! — откъсна я Леон от мислите ѝ.

Момичето го послуша. Наистина имаше по-важни неща от предположенията на офицера кои са подпалвачите.

Огънят беше обхванал първата инсула и скелетът ѝ прозираше през пламъците. Гредите се чупеха като клечки за зъби, после сградата рухна. Тухлите се пукаха от ужасната горещина, а стените се сгромолясваха, сякаш пометени от ръката на исполин. Горящи отломки падаха върху съседната сграда и ненаситните пламъци погълнаха и нея.

— Вижте, там, горе! — извика Юлиан и посочи към таванския етаж на един блок точно срещу тях, където нахлуха легионерите.

На прозореца стояха мъж и жена и отчаяно викаха за помощ. Жената държеше на ръце дете на около три години.

— Изглежда, че огънят е отрязал пътя им — каза Леон. — Трябва да им помогнем!

---

[1] Инсула — Голяма сграда с апартаменти, давани под наем. ↑

[2] Вигили — Членовете на пожарната команда в Рим. ↑

[3] Вулкан — Бог на огъня и ковачите. ↑

[4] Преторианец — Елитен воин от личната армия на римския император. ↑

[5] Сцелестус (от лат.) — Мошеник, измамник. ↑

СВИДЕТЕЛЯТ

Преди приятелите да успеят да го спрат, Леон вече тичаше натам. От входа се кълбеше гъст пушек. Момчето се опита да се ориентира и успя да разпознае неясните очертания на стълбището. Хвърли поглед през рамо и видя Ким и Юлиан, които тичаха след него задъхани.

Усмихна се. Значи може да разчита на приятелите си! И се втурна бегом по стълбите. Димът ставаше все по-гъст и Леон се задави.

Ниско долу, мина през главата му! Гледал беше за това по телевизията — трябва да се снишиш, колкото може повече към пода, защото газовете, образувани при горенето, отиват нагоре. Леон коленичи и продължи да се изкачва, лазейки по корем.

Горещината ставаше нетърпима, а сълзи от дима пълнеха очите му. Момчето започна да се задушава. По-нагоре не можеше да върви, трябваше да се върне.

— Назад! — извика Леон към мястото, където предположи, че са приятелите му. Димът по стълбището беше толкова гъст, че вече не можеше да види и собствената си ръка. Зави му се свят. Намираше се в голяма опасност. Без да вижда нищо, заслиза пипнешком надолу. Най-после се озова отново пред сградата.

— Безсмислено е! — Ким не можеше да си поеме дъх.

— Съседната къща — произнесе Леон и пак се закашля. — Оттам може би ще успеем.

Ким и Юлиан въпросително го погледнаха.

— Няма време за обяснения, елате! — викна Леон и се затича към съседната сграда, която все още не беше обхваната от пламъци. На външната стена имаше скеле.

— Да почваме! — викна той към Ким и Юлиан, които най-после разбраха какво е намислил.

Тримата измъкнаха една дълга дъска от скелето. За щастие стълбището беше достатъчно широко, така че можаха да я извлекат до последния етаж.

Без да искат разрешение, приятелите се втурнаха в жилището на някакъв мъж. Точно срещу прозореца беше прозорецът на семейството, което викаше за помощ.

Леон се опита да прецени разстоянието между къщите — едва ли е повече от три метра. С огромни усилия приятелите избутаха гредата към перваза на отсрещния прозорец — получи се тесен, не особено стабилен мост.

Мъжът от отсрещния прозорец хвана здраво дъската, а жената се покатери върху нея, разпери ръце и предпазливо запристъпва, като се опитваше да пази равновесие.

По напрегнатото ѝ лице, покрито с пот, се четеше страх. Крачка по крачка дребната жена пъплеше по люлеещата се дъска, а на десет метра под нея бушуваше огнената стихия. Една погрешна стъпка и жената щеше да е мъртва.

За щастие тя премина невредима на отсамната страна. Последва я мъжът с детето в ръце. То беше ококорило очи към майка си и приятелите.

Бащата нямаше възможност да балансира с ръце и се придвижваше още по-бавно. Когато стигна до средата, за миг сякаш загуби равновесие и детето изпищя. В последната секунда бащата се задържа. Цялото му тяло трепереше, беше несигурен и хвърли поглед назад.

— Още малко! Почти успяхте! — извика жена му. Мъжът направи усилие и премина останалото разстояние.

Извън себе си от щастие, той прегърна приятелите.

— Благодаря ви, в името на Юпитер, хиляди пъти ви благодаря за помощта... — мълвеше той. — Аз се казвам Тертий. А това са жена ми Ливия и синът ми Руф.

Приятелите също се представиха.

— Да изчезваме колкото може по-бързо оттук. Страхувам се, че огънят ще ни настигне! — Тертий говореше припряно.

Не изминаха и две минути и вече бяха пред сградата. Тертий и приятелите се присъединиха към група, която гасеше пожара. Отчаяната битка с огнената стихия продължаваше.

— Знаете ли къде е избухнал огънят? — искаше да знае Тертий.

— Близо до Цирка — отвърна Юлиан, докато подаваше кофа с вода на някакъв брадат мъж. — Беше палеш.

Тертий изненадано погледна приятелите:

— Палеж?

— Да, със сигурност! — намеси се и брадатият, преди Юлиан да отвърне нещо. — Нерон го извърши! Със собствените си ръце.

Приятелите се спогледаха. Дали мъжът е видял нещо?

— Откъде знаеш? — попита Юлиан.

— Много просто — отвърна брадатият. — Видях един човек на покрива на императорския дворец Домус Транзитория^[1]. В едната ръка държеше факла, а в другата лира. Човекът гледаше пожара и пееше с ужасен глас за пожара в гръцкия град Троя^[2]. Повече от ясно е кой е певецът!

Тертий избърса потта от челото си:

— Да, върху покрива на двореца има право да се качва само един човек — Нерон! — потвърди той.

— Смятате, че императорът е подпалил пожара? — попита Юлиан.

— Нали всичко му е разрешено — презрително отвърна брадатият. — Императорът е съвсем луд. И сега иска да припишат палежа на християните. Префектът^[3] на преторианците Тигелин вече залови няколко от тях. Видях с очите си.

— Защо е тази омраза към християните? — попита Ким.

— Аз самият съм християнин — каза брадатият. — Но много римляни се страхуват от новата религия, защото сме силни с вярата си и не сме груби и жадни за удоволствия. Ние ще ставаме все повече и повече след идването на апостол Петър в Рим и чудесата, които той направи. Другите богове трябва да си отидат. Ето защо се страхува Нерон! Сега иска да ни набеди за палежа, за да се отърве от нас!

— В името на Юпитер, ти съвсем загуби мярка — избухна Тертий. — Има много почтени римляни!

— Не се карайте! — извика Юлиан и попита брадатия: — Наистина ли човекът на покрива беше Нерон? Видя ли лицето му?

— Не — отвърна брадатият. — Но съм почти сигурен, че е той. Който може да извърши такова нещо, наистина трябва да е луд. А Нерон е луд — всеки го знае!

— Ако е запалил огъня, трябва да бъде наказан — отсече Юлиан, без да се замисля.

Брадатият се засмя:

— Императорът!? Да бъде наказан!? Това могат да направят само боговете, момчето ми.

Юлиан замълча. Трябваше да се придържат към фактите. Брадатият е видял човек на покрива на Домус Транзитория. Но дали този човек наистина е бил Нерон? Трябва да разберат това.

---

[1] Домус Транзитория — Дворецът на Нерон в Рим. ↑

[2] Троя — Древен град, арена на прочутата Троянска война, описана в поемата „Илиада“ на древногръцкия поет Омир. По-късно тази история вдъхновявала велики творци от всички епохи и всички краища на света. Днес Троя е един от най-значимите археологически паметници. Първите разкопки са направени през 1870 г. от немския археолог Хайнрих Шлиман. Разкритите останки заемат огромна площ и имат изключително значение за науката. ↑

[3] Префект — Преториански високопоставен офицер, командир на преторианците — личната армия на императора. ↑

ИМПЕРАТОРЪТ ИДВА

Слънцето нямаше никакви шансове — разсъмваше се, но не стана по-светло. Плътен тъмносив капак от дим бе захлупил Рим. В някои райони пламъците още не стихваха.

Мръсни и съвсем без сили, приятелите стояха пред инсулата, където спасиха Тертий и семейството му. От сградата стърчаха само руини. Прозорците изглеждаха като черни дупки върху мъртво лице.

— Никога не сме имали кой знае какво, но сега вече нямаме нищичко — мрачно каза Тертий.

— Но сме живи — намеси се жена му, притиснала здраво сина им в ръцете си.

Ким гледаше надолу. Преживяха катастрофата. А Кия? Къде ли може да е?

Сигурно е мъртва, помисли Ким и така прехапа долната си устна, че усети болка. Само да не заплаче! Не сега!

Край тях минаваха хора — някои се бяха натоварили с покъщнина, други носеха ранени върху импровизирани носилки. Изпод развалините на къщи и колиби изравяха мъртви.

Ким погледна към приятелите си. Какво можеха да направят сега? Бяха на края на силите си. Няма нито пари, нито подслон, нито цел, нито план. Освен това загубиха Кия. Не можеше и да се мисли за връщане в Зибентан. Ситуацията изглеждаше отчайваща.

В този момент ги споходи лъч надежда, приела образа на Тигелин:

— Хей, вие — извика той към Юлиан, Ким, Леон и семейството. — Да не би да сте останали без покрив?

Те кимнаха.

— Няма да ношувате на улицата. Последвайте войниците. Те ще ви заведат до един временен подслон — кратко се разпореди Тигелин. По лицето му се виждаше, че е изтощен.

Приятелите се надигнаха и последваха указанията му. Почти без сили, те се оставиха да ги водят, благодарни, че сега някой друг е поел

командването.

Докато вървяха, Тертий сложи сина си на раменете. Тригодишният малчуган понесе сравнително добре бедствието. Руф бърбореше непрекъснато и това изглежда бе заразително, защото и Тертий се разбъбри. Приятелите разбраха, че е беден надничар, който работи по строежите на Рим, но никога не е сигурен дали ще има работа и приходи. До вчера работил на строежа на новите терми на Нерон.

— М-м-м-да — горчиво отбеляза Юлиан. — След този пожар ще имаш достатъчно работа. Целият град е в развалини.

Тертий сви рамене:

— Не съм толкова сигурен, че веднага ще намеря работа. Има още много бедни, които са загубили всичко по време на пожара и също ще си търсят работа.

Юлиан замълча.

— Никога не ми е вървяло с парите, в името на Меркурий — продължи Тертий. — Аз съм единственият в семейството, който стигна до просешка тояга. Баща ми е много богат, а брат ми Субрий Флавий е преторианец! Дано той и семейството му са оцелели!

Юлиан наостри уши. Братът на Тертий е преторианец, тоест един от телохранителите на Нерон? Този Субрий сигурно знае къде е бил Нерон, когато избухна пожарът! Дали ще могат да се доберат до него чрез Тертий? И дали ще успеят незабелязано да го разпитат, трескаво разсъждаваше Юлиан.

— Вижте! — извика Тертий. — В градината на Нерон сме!

Тертий беше прав. За тяхна най-голяма изненада ги доведоха в подобна на парк градина, по-точно в това, което беше останало след пожара от някога цветущата градина. Легионерите бяха опънали палатки, около които се тълпяха хора, загубили домовете си.

— Чакайте! — извика Леон и посочи към една стена. — Онзи с белега е там, отпред!

— Къде? Не виждам нищо — отвърна Юлиан.

— Изчезна — гневно отвърна Леон. — Но мога да се закълна, че беше тук преди секунда.

— Какво иска от нас? — попита Ким. — Сигурно е някой от шпионите на Нерон, който...

— Елате! — извика Тертый. — Иначе ще се загубим в навалищата.

Показаха на приятелите и семейството палатки, в които да се настанят. Един легионер им даде по самун хляб и показа къде е кладенецът. Тертый намери отнякъде стомна и тръгна натам.

— Не е зле — заключи Юлиан, след като се изтегна на предназначената за него рогозка. — Изумен съм от бързината, с която римляните организираха лагера.

— Да направим военен съвет — каза Леон, когато приятелите останаха сами. — Какво ще правим по-нататък?

— Ще потърсим Кия — бързо отвърна Ким. — И ще се пазим от човека с белега.

— Това се разбира от само себе си — съгласи се Леон. — Но какво ще правим по нашия въпрос?

— Трябва да разберем дали свидетелят, видял Нерон на покрива на двореца, казва истината — предложи Юлиан.

— Как ще разберем това? — попита Ким.

Юлиан въздъхна шумно:

— Може би ще успеем внимателно да разпитаем Субрий...

Той не можа да довърши изречението си — възбудените гласове пред палатката станаха по-силни и приятелите излязоха навън.

— Императорът идва! — извика Ливия.

Тримата бързо се измъкнаха от палатките и последваха множеството, което се тълпеше пред един прост дървен подиум. Зад него стояха около стотина легионери начело с центуриона^[1]. Малко по малко глъчката утихна и настана тишина. Само тук-там все още се разнасяше шушукане. После отляво се чува команди. Всички погледи се насочиха нататък.

Отряд тежковъоръжени преторианци, предвождани от Тигелин, идваше насам. Мъжете носеха копия и тежки мечове. Точно когато стигнаха до приятелите, Тигелин вдигна ръка и мъжете се заковаха на място.

Юлиан не можа да свали поглед от елитните войници с блестящи брони и виненочервени туники. Забеляза, че всеки преторианец носи колан, а токата беше украсена с лира. Преторианците застанаха в редица, пред която крачеше набит мъж в снежнобяла туника.

— Нерон! — прошепна Юлиан. — Това трябва да е Нерон!

Зад него вървеше жена на средна възраст.

— А жената зад него сигурно е майка му Агрипина — предположи Ким.

Набитият мъж се качи на подиума, а майка му спря пред него. Жената изглеждаше напрегната и зорко наблюдаваше какво става наоколо. Малките ѝ очички шареха във всички посоки, сякаш търсеха нещо.

— Аве^[2], божествени Нероне — извика Тигелин и гневно измери тълпата, която не отговори веднага с бурни овации. След това обаче народът приветства повелителя си.

Нерон застана на сцената и се загледа над главите на хората. Устните му бяха присвити в лека усмивка. Той нервно премигваше. После вдигна ръка. В миг се възцари тишина.

— Аз, вашият император, се обръщам към вас в момент на беда — силно каза Нерон. — Веднага щом чух за пожара, тръгнах от Анций^[3] и пристигнах тук, за да ви помогна. Разпоредих възможно най-бързо да построят този лагер за вас.

— Бил е в Анций — прошепна Леон. — Значи не е могъл да подпали пожара.

— Не бързай — спря го Юлиан. — Кой ще потвърди, че е вярно?

— И няма да пожаля време и сили да облекча нещастieto ви — продължи Нерон и изпъна рамене. — Само в беда се познава кога един народ е велик, в името на Юпитер. Ще ви дам хляб и вода, маслини и вино и никой няма да страда. Разрушените къщи ще бъдат издигнати отново — по-големи и по-хубави отпреди!

Императорът направи малка пауза и погледна към народа в очакване на овации.

— Благодаря, велики императоре! — извика Тигелин и преторианците повториха думите му. Тълпата с нежелание се присъедини към този хор.

На лицето на Нерон се появи лека усмивка. Ликуването изглежда не направи впечатление на майка му. Тя беше все така нервна.

— Обещавам ви още нещо — каза императорът заплашително и отново накара множеството да замълчи. — Ще преследваме тези, които подпалиха пожара. И ще ги открием. Виновниците скоро ще бъдат заловени и тогава ви каня в амфитеатъра^[4], където ще видим как ще бъдат наказани, в името на Марс^[5]!

Този път нямаше нужда Тигелин да дава тон на множеството — то отговори с радостно ликуване. Обещанието за безплатни игри — луди^[6] — потопи хората в радостно очакване.

Нерон вирна брадичка като непокорно дете:

— Който вдига ръка срещу Рим, той вдига ръка срещу боговете! — извика императорът, когато отново стана тихо. — Но боговете са непобедими и ще унищожат врага! Рим ще възкръсне от руините, по-красив и по-голям, отколкото е бил. Аз ще го построя отново с помощта на боговете. Защото боговете ме обичат, в името на Юпитер!

Нерон гледаше поданиците си и очакваше одобрението им. Но този път не последваха овации и лицето на императора потъмня.

— Не, боговете не обичат Нерон — промърмори някакъв мъж недалеч от Юлиан. — Ако го обичаха, нямаше да допуснат Рим да изчезне в пламъци...

Сред стоящите наблизо се понесе одобрителен шепот. Недоволното мърморене и зле потисканият смях станаха по-високи.

Този размирен дух не убягна на Тигелин. Той даде знак на легионерите зад сцената и те се смесиха с множеството. Имаше ефект. Мърморенето затихна и вместо него се разнесоха възгласи. Но Нерон изглеждаше обиден. Без да се сбогува, той слезе от подиума и изчезна сред преторианците си, последван от сърдитата си майка.

— Странна сцена — отбеляза Ким, когато тълпата се разпръсна.

— Във всеки случай — додаде Леон, — не обичат много Нерон.

— Вероятно хората също смятат, че е виновен за пожара — предположи Юлиан. — Или както се казва, император, на когото му върви, няма как да го сполети подобна катастрофа.

Леон сбърчи чело:

— Само че нали Нерон е бил в Анций. Изглежда, има алиби. Така че свидетелят, който е видял Нерон на покрива на двореца или лъже, или се е заблудил.

— Правилно — каза Юлиан. — Но ми идва и друго наум. Какъв е мотивът? Какво може да е накарало Нерон да подпали града? Мисля, че Субрий може да ни помогне. Трябва да го открием!

— Само, моля ви се, не сега — прозя се Леон. — Първо да поспим малко. Чувствам се като пребит.

— Добре — отвърна Юлиан. — Но после ще тръгнем по следите на подпалвачите.

— И по следите на Кия — добави Ким.

---

[1] Центурион — Римски офицер, командващ центурия — военен отряд с 80 до 100 войника. ↑

[2] Аве (от лат.). — Поздрав, означава „да живееш, да живее“. ↑

[3] Анций — Днес град Анцио, курорт на Средиземно море в Италия, на 60 км южно от Рим. ↑

[4] Амфитеатър — Постройка с кръгла или овална форма, открита отгоре, със стъпаловидно подредени седалки, разположени около арена за игри, гладиаторски битки, публични зрелища. ↑

[5] Марс — Римски бог на войната. ↑

[6] Луди — Игра, забавление. ↑

МОТИВЪТ

Беше настъпил душен следобед, когато Тертий ги събуди.

— Какво ще кажете за малко герес^[1] — извика той и размаха под носа им малки рибки, които миришеха съблазнително.

— Не беше лесно да ги намеря — каза той и подаде по една шепа от деликатеса на сънените Ким, Леон и Юлиан. — Освен това искам да ви представя един човек — моя брат Субрий, който е отвън, пред палатката.

Приятелите не повярваха на късмета си. Сега нямаше нужда да губят време в търсене из разрушения град. Бързо преглътнаха маринованите рибки и излязоха пред палатката.

Субрий беше среден на ръст с посребрени слепоочия. Седеше на ниско столче до Ливия и си играеше с Руф, наместил се на коленете на майка си. В погледа, отправен към тях, се четеше любопитство.

— Аве! — каза той. — Благодаря ви, че спасихте брат ми и семейството му. Видях, че инсулата им е разрушена при пожара и се боях да не се е случило най-лошото. Но после ги открих тук, в лагера. И това е ваша заслуга, в името на Юпитер.

Приятелите скромно кимнаха.

— Този проклет пожар стана причина за голям хаос в града — въздъхна Субрий. — Работил съм цяла нощ. Моята къща също пострада.

— Брат ми не е длъжен да живее като обикновените преторианци в казармата — бързо обясни Тертий. — Той е трибун^[2].

— Добре, добре — промълви Субрий. — Пораженията на къщата за щастие не са големи. Робите ми ще се погрижат всичко да е в ред. Утре отново ще е обитаема и ти, Тертий, заедно със семейството си, можеш да живееш при мен, докато си намериш нов дом.

— А императорът? И той ли беше в опасност? — невинно запита Юлиан.

Субрий не можа да скрие изненадата си:

— Императорът?

— Да — отвърна Юлиан. — Нали и неговият дворец е пострадал. Или може би Нерон не е бил тук предишната нощ?

— Разбира се, че не е бил тук — извика Тертий. — Нали каза, че е бил в Анций. Забрави ли?

Юлиан реагира така, сякаш въпросът е неудобен, което не беше точно така. Фактът, че Субрий се забави с отговора, му даде основание да мисли, че е прав. Преторианецът размишляваше дали е благоразумно да отговори на въпроса му.

— Не знам къде е прекарал Нерон предишната нощ — каза той все пак. — Може да е бил тук, а може и да не е бил.

Тертий изненадано погледна брат си:

— Но ти би трябвало да знаеш — нали си му телохранител.

Субрий повдигна едната си вежда:

— Да, разбира се... Но съвсем не означава, че го следвам на всяка крачка. Всъщност само Тигелин е непрекъснато до него. Снощи бях у дома, а не с Нерон. В момента Нерон не иска и да чуе за мен.

— Изпаднал си в немилост? — попита Тертий така ужасено, сякаш брат му едва ли не е осъден на смърт.

— Да — отвърна Субрий и сви юмруци, — защото се осмелих да критикувам великия Нерон. Но аз заставам зад думите си. Ненавиждам тщеславието му и смешните му преструвки, в името на Бакхус^[3]!

— По-добре млъкни! — прошепна Тертий. — Излагаш се на голяма опасност, като говориш така!

— Няма значение! — махна с ръка Субрий.

За известно време се възцари тишина.

След това Юлиан рискува да продължи:

— Значи смяташ, че е възможно все пак Нерон евентуално...

Ким завъртя очи:

— Излиза, че днес следобед Нерон излъга, така ли? — прекъсна тя твърде пространния въпрос на Юлиан.

Субрий смръщи лице, сякаш е ухапал лимон:

— Не съм казал това и никога няма да го кажа. Казвам само, че не знам дали Нерон наистина е бил в Анций, или пък е бил на покрива на своя дворец и е възпявал пожара...

Юлиан беше изумен. Това каза и брадатият миналата нощ. Но откъде знае Субрий за това подозрение? Толкова бързо ли се носи мълвата? Или изобщо не е мълва?

— Замълчи най-накрая! — умолително повтори Тертий и трескаво се заоглежда. — Рискуваш да заплатиш с главата си за тези думи. Могат да те обвинят в предателство.

— Успокой се — Субрий ядно стрелна брат си. — Нищо повече не може да ми се случи. Не съм единственият ядосан на Нерон!

Тертий се загледа в покритото с дим небе, сякаш то ще накара брат му да замълчи.

— Но защо Нерон трябва да има нещо общо с пожара? — продължи да дълбае Юлиан.

— Нерон се мисли за голям актьор и певец — тихо отвърна Субрий. — А големите актьори се нуждаят от зрелищен декор. Знаем, че Нерон е запленил от пожара на гръцкия град Троя. Този пожар го вдъхнови за няколко песни и стихотворения. Ужасно е, ако ме питате, но Нерон обича пожарите...

Юлиан не можа да го проумее:

— Смяташ, че Нерон е запалил града, за да се сдобие със зрелищен декор за представлението си?

Субрий многозначително замълча.

— Тогава той наистина е луд — глухо промълви Леон.

— Замълчете, замълчете всички! — ужасено извика Тертий. — Едва се спасихме от пожара, а с приказките си отново ни излагате на опасност.

Преторианецът кимна:

— Добре, да отпразнуваме тогава срещата си. Ще се опитам да намеря вино — каза той и се отдалечи.

— Ние пък ще донесем прясна вода — бързо каза Юлиан и дръпна приятелите със себе си.

— Казах ви, че Субрий е нашият човек — възбудено прошепна Юлиан, докато вървяха. — Сега знаем какъв може да е бил мотивът на Нерон! Огромен пожар като декор за спектакъла му! Пожар, който струва живота на хиляди хора — не е ли ужасяващо?

— По-спокойно — Ким си спомни за първата им нощ в Рим. — Няма нужда да се вторачваме само в Нерон. Ами търговецът, който каза, че искал да види дюкяна си в пламъци?

Леон поклати глава:

— Не, той не влиза в сметката. Мъжът, когото видях да тича след пожара, беше едър, а търговецът е нисък.

— Да се концентрираме тогава върху Нерон — продължи Ким. — Все още не знаем къде е бил последната нощ. Но имам идея как да разберем това.

Леон и Юлиан я погледнаха в очакване.

— Там, където започна пътуването ни — обясни Ким. — При Цирк Максимус. Търговците не може да не са чули нещо. Ако Нерон е бил в Анций, те щяха да го знаят. Те са информационните агенции на тази епоха.

Леон не беше особено въодушевен от идеята.

— Търговците едва ли са възобновили работата си — още не са потушени всички пожари.

— Нека да видим — настоя Ким. — Освен това може да потърсим още веднъж Кия при цирка...

Този аргумент вече убеди и Леон.

---

[1] Герес — Консервирана в саламура риба. ↑

[2] Трибун — Висш офицер в римската армия. ↑

[3] Бакхус (Бакх) — Бог на винарството, лозарството и растителността. Отговаря на древногръцкия Дионис. ↑

КИЯ

По пътя към Цирка минаха през квартал на бедни. Наоколо се виждаха само димящи руини. Дрипави хора обикаляха сред развалините, обръщаха камъните и ровеха в отломките, гледаха подозрително към децата, също като глутница вълци, надушващи съперници.

Свели поглед, приятелите бързо отминаха. След малко стигнаха до моста Сублиций^[1], който се извисяваше над Тибър^[2], и стигнаха до Цирка.

Арките и фасадата бяха почернели от сажди и приличаха на овъглен скелет. Сергиите пред Цирка бяха изгорели напълно.

Ким преглътна. Излъга се. Глупаво беше да мисли, че в разрушения град може да има пазар.

В този миг видя един човек, който ровеше в купищата развалини. Ким се втурна към него и съчувствено го попита:

— Тук беше твоята сергия, нали?

— Само че от нея нищо не остана. Всичките ми скъпи платове от Лугдунум^[3] изгоряха. Разорен съм.

— От Рим ли си? — някак между другото попита Ким.

— Да, за съжаление — отвърна мъжът. — Живея в град, изоставен от боговете. В името на Юпитер, те сигурно много мразят града, щом можаха така да го разрушат.

Момичето кимна:

— Да, голям късмет е да живееш в Анций например. Или поне да си там, когато пожарът унищожаваше всичко тук. Като Нерон...

Мъжът подозрително погледна Ким:

— Нерон е бил в Анций? Не знам нищо за това. Чух, че бил тук, в двореца си, и възпявал пожара. Някои дори казват, че самият той го подпалил.

— И аз го чух — отвърна Ким. После рискува и попита направо: — Познаваш ли някой от Анций?

За изненада на Ким, мъжът посочи с глава:

— Този тук, отсреща, дето току-що пристигна с двуколката си — Аулий. Той е от Анций, търговец на вино.

Приятелите се сбогуваха с търговеца на платове и се запътиха към новопрстигналия, който нерешително стоеше пред двуколката си. Дребничкият пълен мъж вероятно се питаше дали си струва да разтоварва амфорите^[4], защото наоколо нямаше и следа от купувачи.

— Какво искате? — неприветливо запита той, когато приятелите застанаха пред него. — Едва ли искате да си купите вино.

— Салве^[5] — любезно поздрави Ким. — Разбира се, че искаме да си купим вино. Татко ни праща.

Търговецът остана с отворена уста:

— Е, да се надяваме, че ви е дал и сестерций^[6], в името на Меркурий.

— Разбира се — излъга Ким, без ни най-малко да се изчерви, и хвърли един от най-очарователните си погледи, с което стопи и последната му искрица недоверие.

— Какво да бъде, мило дете? — запита Аулий с меден глас.

— Сигурно е, че вината са от Анций, нали?

— Разбира се! Току-що пристигам оттам.

— Баща ни държи много на това — Ким си измисляше, без да се притеснява от изумените погледи на приятелите си. — Както и нашият император Нерон, нали знаеш...

— Разбира се, че знам. Нашият император обича вината от Анций и най-вече моите! — похвали се търговецът. — Нерон е почитател на аромата им. Какво ще кажете да занесете тази амфора на баща си?

— Защо не? — отвърна Ким, която външно изглеждаше напълно спокойна, но всъщност беше доста нервна, още повече че нямаше нито един сестерций в джоба си. — Само ми кажи, моля те, купувал ли е вчера императорът вино от теб?

Върху лицето на търговеца отново се изписа недоверие:

— Какво значение има това?

— Баща ни предпочита вината, които могат да се намерят и на масата на императора.

— А, така ли? — омекна търговецът. — Вчера на обяд неговият иконом беше при мен и направи голяма поръчка. Доставих я още снощи в двореца в Анций, където имаше прием.

Ким пое дълбоко въздух. Получи информацията, от която се нуждаеше. Сега оставаше да измисли как да си тръгнат.

— Юлиан, дай ми сестерциите — хладно се обърна към момчето Ким.

— Моля?! — почти извика Юлиан.

— Сестерциите, които татко ти даде — сухо повтори момичето.

Юлиан преглътна:

— Ами... май съм забравил кесията вкъщи...

Търговецът сложи ръце на хълбоците си и изсумтя:

— Ей, вие тримата, да не се окаже, че ми губите времето?

Ким кимна:

— Май така ще излезе. Съжалявам. Ще се върнем вкъщи и ще донесем сестерциите.

И приятелите се затичаха, следвани от ругатните на търговеца.

Останали без дъх, тримата се спряха непосредствено пред Цирка, където безредно бяха разхвърляни овъглени греди.

— Чакайте, това място ми е познато — извика Леон. — Ако не бъркам, това са останките от сергията, където се скрихме първата нощ.

— Мястото, където избухна пожарът... — глухо додаде Юлиан.

— По всичко изглежда, че разговорът с търговеца си е струвал — каза Ким. — Сега вече знаем, че Нерон наистина е бил в Анций, когато пожарът е избухнал.

Леон кимна, но все пак искаше да подчертае:

— Ако търговецът казва истината, тогава Субрий лъже. Въпросът е защо го прави?

— Изглежда, че не обича императора. Може би иска да му навреди с тези слухове — предположи Юлиан. — Освен това виждам, че...

— Шшшшт! — спря Ким. Беше много развълнувана. — Чухте ли?

— Какво?

— Тихо! — извика момичето и се наведе към овъглените греди. Сега вече ясно се чуваше тихо мяукане.

— Под гредите има котка! — прошепна Ким с разширени очи. Тя хвана останките от една греда, а Леон и Юлиан ѝ се притекоха на помощ — сграбчиха почернялото дърво и го преместиха встрани. Отдолу се показва нещо като резервоар — вероятно тук е имало цистерна. Беше пълно с камънак и дървета. Приятелите се втурнаха да копаят като обезумели. Жалното мяукане ставаше все по-силно.

„Дано е Кия“, помисли си Ким, цялата плувнала в пот.

Натъкна се на тежка каменна плоча. Дали Кия е отдолу? Дали не е ранена? Може би е толкова тежко ранена, че са закъснели? Към надеждата се прибави и страхът от това, което може да открият под плочата.

— Момчета, помогнете ми, няма да мога сама! — извика Ким.

Тримата отместиха плочата встрани и видяха едно прашно кълбо козина, което ги гледаше ужасено със зелените си очи.

— Кия! — изкрещя Ким и се наведе към котката.

Кия скочи в ръцете ѝ и радостно замърка.

По лицето на Ким се стичаха сълзи:

— Знаех си, че си жива! — през сълзи нареждаше момичето и разглеждаше животното. — Няма дори и драскотина, не е ли цяло чудо!

— Вероятно е затрупана, когато е избухнал пожарът — предположи Юлиан. — Сигурно е много жадна.

Затичаха се към кладенеца, наляха вода и дадоха на Кия да пие.

След като се съвзе, котката започна усърдно да се мие.

— След малко ще си е пак същата — с радостно облекчение се засмя Леон.

Кия се потърка в краката на приятелите, сякаш искаше да им благодари, че са я спасили. После измяука и този път те усетиха настойчива покана. С високо вдигната опашка котката се втурна напред.

— Къде отива? — озадачено попита Леон.

Ким сви рамене:

— Кия никога няма да направи нещо безсмислено. Да я последваме и ще видим.

---

[1] Мостът Сублиций — Първият мост над река Тибър, построен около 600 г.пр.Хр. ↑

[2] Тибър — Река в Италия — извира от Апенините, минава през Рим и се влива в Тиренско море. ↑

[3] Лугдунум — Римски град, център на провинцията Лугдунска Галия, днес Лион във Франция. ↑

[4] Амфора — Голям глинен съд с удължено яйцевидно тяло и две дръжки. Служел за съхраняване и пренасяне на вино, зехтин или вода. ↑

[5] Салве (от лат.). — Здравей. ↑

[6] Сестерций — Една от най-разпространените римски бронзови монети. ↑

НАХОДКАТА

Приятелите с изненада видяха, че Кия се връща към купчината развалини, която до неотдавна бе неин затвор. Ловко се плъзна между останките от будките на пазара и изчезна.

— О, не изчезвай отново! — простена Леон.

Ким скочи върху един голям камък и се огледа:

— Тук е! — извика тя и посочи дупката, откъдето извадиха Кия.

Котката стоеше долу и мяукаше настойчиво. Приятелите бързо приближиха.

— Какво има? — попита Юлиан.

Последва мяукане, което прозвуча почти ядосано. След това Кия прокара дясната си лапа по пепелта до себе си.

— Там има нещо! — извика Ким и клекна до котката. От пепелта се показва кръгло парче метал.

— Прилича на катарамата на колан. Вероятно някой я е изгубил — разочаровано измърмори Ким.

Юлиан клекна до нея:

— Подай я насама — помоли той и се взря в металното парче сякаш го разглежда под лупа. След това внимателно почисти мръсотията и саждите.

— Но това е... невъзможно — Юлиан буквално се запъваше.

— Какво видя, кажи най-после! — Леон и Ким нямаха търпение да разберат.

— Вижте, катарамата е украсена с лира! — каза Юлиан. — А този символ носят само шепа хора в Рим!

— Не ни дръж в напрежение! — скара му се Ким.

Юлиан скри вещественото доказателство под туниката си:

— Преторианците! — прошепна той.

— Какво каза?

— Да, видях го, когато Нерон се разхождаше в палатковия лагер. Телохранителите на императора носят този знак върху катарамата на колана си! — каза Юлиан и погали Кия. — Много добре, малката ми!

— Но как се е озовала тази катарамата точно на мястото, къде избухна пожарът? — разсъждаваше на глас Леон и подръпваше ухото си.

— Мога да ти кажа — очите на Юлиан се смалиха. — Подпалвачът я е загубил тук.

— Мислиш, че някой от преторианците е в дъното на палежа? — невярващо попита Ким.

— Точно това се опитвам да кажа! — извика Юлиан. — При това имам предвид конкретен преторианец — Субрий! Той насочва подозрението към Нерон, като казва, че императорът използвал огъня като декор за песните си. Субрий е запалил пожара, за да напакости на Нерон.

Ким изду бузи:

— Доста хитро, ако наистина е било така. Само че ни трябва доказателства, а не предположения!

Юлиан извади катарамата изпод туниката си:

— Ето го доказателството!

— Само дето не знаем на кого принадлежи — каза Ким.

Юлиан поклати глава:

— Имаш право. Но ще научим. Трябва да говорим със Субрий и няма да се отказваме, докато не разберем дали катарамата е негова. Хайде, да се връщаме в палатката.

ТАЙНАТА СРЕЩА

Палатковото градче в градината на императора вече беше пълно, но продължаваха да прииждат хора — цели квартали на Рим все още бяха в пламъци. Потушаваха пожара на едно място, но той избухваше отново на друго, причиняваше нови страдания и увеличаваше потока от бежанци. Легионерите трябваше да полагат огромни усилия, за да не настъпи хаос в лагера. От пристанището в Остия^[1] постоянно пристигаха хранителни продукти, така че да не се усеща недостиг на храна и вода. Повечето хора обаче бяха загубили надежда. Почти нямаше човек, който да не е загубил роднини или приятели в огнената стихия. Повечето имаха само това, което беше на гърба им.

Но това не се отнасяше за Тертий и семейството му. Приятелите го разбраха, когато се върнаха в палатката.

— Добре, че отново сте тук! — сияещ ги посрещна Тертий. — Какво виждам? Вече имате и котка!

— Да — радостно извика Ким! — Намерихме я затрупана под купчина развалини.

— Виждаш ли? Нали ти казах, че ще я намерите — засмя се Тертий. — Ние също имаме добри новини. Вилата на брат ми отново е обитаема. Можем да се настаним там, поне временно. А вие ще дойдете с нас. Субрий изпрати един роб, за да ни съобщи. Ливия и Руф вече тръгнаха, идвате ли и вие?

Разбира се, че приятелите приеха поканата начаса. Това беше чудесна възможност да държат под око Субрий.

След около час стигнаха до къщата на преторианеца. Отвори им един роб — минаха по под, украсен с мозайки и стигнаха до атрий^[2], който не беше пострадал от огъня. От фонтан със скулптури на Бакхус бликаше вода и се изливаше в правоъгълен басейн с водни лилии.

Субрий стоеше до олтара на къщата и вдигна ръка, когато се приближиха.

— Здравейте, приятели — извика той.

Ким, Юлиан и Леон отговориха на поздрава. Юлиан с разочарование видя, че вместо доспехи Субрий носи елегантна туника и тога. Нямахме как да разберат дали катарамата, която Кия намери, е от неговия колан.

— Принасях жертва на ларите^[3] — каза той, — за това, че запазиха семейството ми и къщата. Гладни ли сте? Да сядаме на масата.

Домакинът заведе гостите си в триклиния^[4]. Там около голяма маса бяха разположени три легла. Юлиан, Ким, Леон и Кия се настаниха удобно и наблюдаваха с любопитство какво изнасят робите за гената^[5] — апетитни парченца риба, пикантни сирена, пълнени маслини и като основно ястие — едно невероятно дълго парче печено месо.

— Какво е това изискано блюдо? — попита Ливия, жената на Тертий.

— Истински специалитет, мила моя — гордо отвърна Субрий, — пълнен врат от жираф върху дафинови листа.

Ливия се засмя измъчено, докато внимаваше Руф да не хвърля маслини по цялата маса.

— Не си ли на служба при императора днес? — попита Тертий, явно се опитваше да смени темата.

Лицето на Субрий помръкна:

— Не, за което благодаря на Юпитер. След напрежението от изминалата нощ съм свободен.

Приятелите кимнаха.

— Да ти подам ли от врата, Ким? — попита Леон с преувеличена любезност.

Ким му се усмихна:

— Разбира се, защо не? Подай го насам.

Беше приятна вечер, без особени събития.

Приятелите се чувстваха добре. Наслаждаваха се на пресните фурми и египетските питки с мед. Но така и не научиха нищо повече.

Късно вечерта, когато Руф заспа в скута на Ливия, Субрий се надигна:

— Да си лягаме — каза той и се прозя. — Утре най-вероятно ни очаква напрегнат ден. Може би ще успееш да намериш работа, Тертий?

Аз също ще поразпитам.

Един роб отведе приятелите в просторна стая. Ким и Юлиан си легнаха, а Леон отиде до прозореца.

— Звездите и луната се виждат — с облекчение каза той. — Изглежда, ужасният дим се е разсеял.

След това вниманието му привлече нещо друго. Някой, който очевидно бързаше, прибяга през улицата. Лунната светлина освети за момент лицето му и Леон лекичко подсвирна.

— Субрий е навън. Къде ли отива?

— Субрий? Сигурен ли си? — попита Юлиан. — Нали се канеше да си ляга.

— Очевидно е променил намерението си — отвърна Леон. — Мисля, че трябва да го проследим. Вероятно замисля нещо лошо, иначе защо да лъже?

Улицата беше безлюдна. Плътно прилепени към стената, тримата следваха Субрий по петите. Над града се спускаше бледа лунна светлина.

Внезапно небето зад една отдалечена редица инсули се оцвети в яркочервено — сигурен белег, че не всички пожари са угасени.

Преторианецът вървеше бързо, нито веднъж не се обърна назад — очевидно беше сигурен, че никой не го следва. Приятелите бяха изключително предпазливи и непрекъснато се оглеждаха.

— О, не — възкликна Ким, но сложи ръка на устата си.

— Какво има?

— Човекът с белега — промълви Ким. — Видях го.

— Къде?

— Зад ъгъла на къщите — прошепна Ким. — Сега пак изчезна.

— Изглежда, че следи всяка наша стъпка — прошепна Юлиан. — Какво да правим?

— Да продължим спокойно — предложи Юлиан. — Не трябва да изпускаме от очи Субрий.

С разтуптени сърца приятелите продължиха през нощния град. Ким се обърна още три пъти, но повече не видя мъжа с белега.

Надяваше се да се е отказал от преследването. Може би е забелязал, че го видя. А всеки шпионин най-много се страхува да не го разкрият.

След малко се озоваха на пристанището на Тибър, където в плътна редица бяха разположени хамбари, работилници, кръчми, публични домове. Но Субрий дори не погледна към тях, а тръгна право към един от корабите на кея — голям и красив платноход, съоръжен с две редици гребла, вероятно беше и много бърз. На палубата не гореше нито една светлина, екипажът сякаш бе напуснал внушителния платноход. Това не попречи на Субрий да се качи на борда. Балансирайки върху тясна греда, той изчезна в тъмнината.

Приятелите колебливо се спогледаха. Дали да го последват?

Кия не ги остави да размишляват дълго — скочи върху тясното мостче и тръгна след преторианеца.

— Нещата не отиват на добре — промърмори Юлиан, който премина последен по гредата. — Нещата никак не отиват на добре.

— Затваряй си устата! — прошепна Леон и го дръпна зад едно буре с вода на борда.

След това се опитаха да преценят положението. По всичко изглежда, че на борда няма дежурен, което много ги учуди.

— Виждате ли тази светлина отпред? — прошепна Леон и посочи към нещо като каюта на кърмата на кораба. Тя се намираше на около двайсет метра от тях.

С известно усилие Ким и Юлиан успяха да разберат какво има предвид.

— Сигурно Субрий се е скрил там. Ще ми се да знам какво търси посред нощ на такъв тъмен кораб — прошепна Юлиан.

Леон се усмихна:

— И аз съм любопитен. Ще отида да видя.

— Да не си луд! — възкликна Юлиан.

— Не, само любопитен — и Леон притича приведен към каютата, а Ким и Кия плътно го следваха. След известно колебание Юлиан също тръгна.

— Нещата никак, ама никак не отиват на добре — продължаваше да мърмори той под носа си, но се спъна в едно навито корабно въже и се строполи на дървената палуба.

Разнесе се оглушителен шум. Вцепенен от ужас, Юлиан лежеше на палубата и гледаше към приятелите си. Ким ядосано му направи

знак, че не е в ред. След това се скри заедно с Леон и Кия зад масивен дървен сандък. Юлиан знаеше, че също трябва да се скрие, и то мигновено.

Вратата на каютата се откряна и се появи светлина. Къде да се скрие? Сандъкът, зад който се скриха приятелите му, беше далеч. Трябваше му друго прикритие. Само че наоколо няма нищо друго!

На вратата се появи фигура с факла в ръка.

Стомахът на Юлиан се сви от страх. Засега тъмнината го скриваше. Но ако този тип започне да обикаля с факлата, има само един изход — да скочи през борда. Тази мисъл не му се понрави. Триметровата кула на плажа в Зибентан винаги му вдъхваше огромен респект. Но за по-сигурно запълзя към перилата на борда.

— Има ли някой тук? — дочу се глас.

„Не, няма никой, глупако!, помисли си Юлиан. Прибирай се вътре и ми спести скачането в Тибър!“

Но мъжът с факлата не му направи тази услуга. Напротив, светлината бавно се приближаваше и по дървената палуба отекнаха тежки стъпки. Когато мъжът погледна на другата страна, Юлиан преодоля страха си и се преметна през перилата. Увисна, като размахваше крака във въздуха, а под него беше само вода. Пулсиращата болка в ръцете, които едва удържаха тежестта на тялото му, ставаше все по-силна.

Юлиан погледна през рамо надолу. Какъв ужас! Косата му се изправи. Катраненочерната вода на Тибър го очакваше. Сигурно е леденостудена и много дълбока. Той стисна зъби. В същия момент пръстите на краката му докоснаха нещо твърдо. Какво ли е това? Юлиан се изпълни с надежда. Предпазливо погледна надолу — точно под него имаше тесен дървен корниз. Протегна крака и стъпи върху него. Плътно долепи тяло до корпуса на кораба, като продължаваше да се държи здраво за перилата. Светлината премина точно над главата му. Юлиан не смееше дори да диша.

Светлината се премести по-нататък, спря, зави, премина още веднъж над момчето и изчезна към каютата.

Чак след като чу хлопването на вратата, Юлиан се осмели да напусне неудобното скривалище. Покатери се не особено пъргаво на борда и запълзя към Леон, Ким и Кия.

— Уф, размина се на косъм — напрегнато прошепна Ким. — Искаше да изпотрошиш кораба ли?

— Не беше нарочно — отвърна Юлиан не по-малко напрегнато. — Спънах се.

Ким въздъхна:

— Може ли да се опиташ повече да не се спъваш?

Юлиан искаше да каже още нещо, но моментът не беше подходящ за разпавии. Още повече, че Леон и Кия тръгнаха напред, опитвайки се да преодолеят последните метри, които ги делиха от каютата.

Леон пропъзля до един прозорец, който се оказа затворен. За момент се почувства безпомощен, за разлика от Кия, която продължи и заобиколи каютата. Приятелите я последваха и на гърба на каютата откриха още един прозорец. Той беше леко открянат и от него върху палубата се процеждаше ивица светлина като дълъг жълтеникав пръст.

Приятелите заеха позиция под прозореца и наостриха уши. Чува един мъжки глас да казва:

— ... беше точният момент, ако ме питате...

— И аз мисля така, многоуважаеми сенаторе Гай Калпурний Пизон — разнесе се втори глас и той без съмнение принадлежеше на Субрий. — Нерон е станал непоносим, в името на Юпитер. Народът роптае.

— Роптае? Меко казано, приятелю! — отвърна първият. — В някои части на града легионерите едва успяха да потушат бунтовете. Така не може да продължава!

— Какво е настроението на сенаторите? — искаше да разбере третият събеседник.

Юлиан въздъхна. По всичко изглежда, че тук са се събрали много влиятелни хора. Но какво ги привлича в това усамотено място? Отговорът можеше да е само един — влиятелните особи не искат да ги безпокоят. Очевидно бяха намислили нещо и не желаеха никой да разбере за това.

— Мога да кажа — съдържано отвърна Гай Калпурний Пизон, — че е много по-добро от всякога. Знаете, че императорът обича да се присмива на Сената. Само че пожарът изтри усмивката от мазното му лице и той е притиснат до стената. А това определено се възприема със задоволство, да не кажа и с радост, сред нас, сенаторите.

— Да — прозвуча друг глас. — Нерон е в много трудна ситуация. Питам се колко още може да издържи?

— Трябва да сме предпазливи — обади се друг глас. — Днес той отново задържа един сенатор — моя скъп приятел Марк Аулий Апиций, и заповяда да конфискуват имуществото му. При това без никакво обвинение. Във всичко му се привижда предателство и шпионите му са навсякъде. Той е напълно непредсказуем.

— Да — потвърди Гай Калпурний Пизон. — Държи под око Сената. Влиянието ни е прекалено голямо и не се прекланяме пред произвола му. Но и обикновеният народ, и патрициите са срещу него. Единствено по-голямата част от преторианците все още го подкрепят. Как мислиш, Субрий?

— Подкрепата за него все повече намалява — обясни Субрий, — тъй като и към нас се отнася високомерно. Смята ни за глупави бойни машини, готови безпрекословно да изпълняват налудничавите му заповеди. А той, големият творец, стои над нас! Затова и мнозина го мразят.

— А ти, Субрий, ти също ли го мразиш? — тихо попита Гай Калпурний Пизон.

— Да, в името на Юпитер! — просъска Субрий. — Отдавна не мога да понасям самодоволството му. Нерон свири на лира, вместо да управлява. Той пише стихове, вместо да раздава правосъдие. Решенията му са закъснели, ако изобщо има такива. А начинът му на живот е разюздан и разточителен. Нуждаем се от силен мъж, който да застане начело на империята, а не от бездарен певец и актьор.

За момент настъпи тишина.

Юлиан се опита да осмисли новополучената информация.

Какво става тук, какво замислят тези мъже — преврат ли?

— Да — въздъхна Гай Калпурний Пизон. — Трябва ни силен мъж. Времето на Нерон изтече. Пожарът наистина дойде тъкмо навреме.

Разнесе се сподавен смях. Юлиан объркано погледна към приятелите си.

Пожарът дойде тъкмо навреме... Сърцето на Юлиан започна да бие бързо. Подпалвачите на Рим ли подслушваха? Субрий ли го е направил? Всичко водеше до това. Субрий имаше убедителен мотив —

мразеше Нерон! По всяка вероятност събраните тук мъже са действали заедно и чакаха удобна възможност да свалят Нерон от власт!

— Какво предлагаш, Гай? — в гласа на Субрий звучеше очакване. — Смяташ ли, че вече е време да действаме.

Гай Калпурний Пизон не отвърна нищо. Вместо това приятелите чуха звук от преместване на стол. После тънкият лъч светлина ненадейно изчезна — някой затвори прозореца и сега гласовете се чуваха съвсем слабо. Приятелите нямаше как да разберат нищо повече.

Леон мълчаливо посочи с глава по посока на тясното мостче, през което се качиха на кораба.

Те напуснаха поста си и незабелязано се върнаха обратно на кея.

— Намирисва ми на заговор за свалянето на Нерон — каза Юлиан.

— Така изглежда — съгласи се с тях Ким. — Сигурно тези типове са запалили пожара.

Леон се замисли:

— Жалко, че никой от високопоставените особи не се призна за виновен. Отново нямаме категорично доказателство.

— Катарамата — каза Ким. — Тя ще ни отведе при извършителя. Трябва да претърсим дрехите на Субрий. Още повече, че живеем в къщата му. Да действаме.

— Не може просто така да преровиш дрехите му.

Ким весело се засмя:

— Трябва само да издебнем подходящ момент, момчета. А сега да се връщаме обратно. Чака ни работа!

---

[1] Остия — Пристанищен град в устието на река Тибър, на 25 км от Рим. Там акостирали всички кораби със стоки за Рим. Най-важното морско пристанище на столицата. ↑

[2] Атрий (атриум). — Централно разположено помещение в римския дом (домус). Пространството над атрия е открито, в центъра му има малък басейн (имплувий) за събиране на дъждовна вода. ↑

[3] Лари — Домашни богове, духове закрилници на семейното огнище, дома и семейството. Във всяка римска къща имало домашно светилище — ларарий, където семейството принасяло дарове на домашните божества. ↑

[4] Триклиний — Трапезария в римска къща. ↑

[5] Гена — Вечеря, основното ядене за римляните. ↑

БЯГСТВОТО

Ким и приятелите ѝ не се събудиха толкова рано, колкото им се искаше. Дългата нощ на пристанището ги изтощи. Меките легла, на които ги настаниха в къщата на Субрий, също допринесоха тримата да се събудят много след като слънцето изгря.

Робите на Субрий им поднесоха богата закуска от пресни плодове и току-що изпечен хляб. От семейството на Тертий не се появи никой. Приятелите разбраха от слугите, че са напуснали вилата в ранни зори, за да търсят нов дом и работа за Тертий. Другото, което научиха от робите и което буквално ги наелектризира, беше, че Субрий също е излязъл, за да отиде на служба в гвардията.

— Това е възможността! — зарадва се Ким. — Непременно трябва да се огледаме из къщата!

Косата на Юлиан настръхна:

— Ако ни хванат, ще си имаме неприятности!

— Прав си — съгласи се Ким. — Ето защо няма да се оставим да ни хванат.

След закуска приятелите се престориха, че се възхищават на разкошните цветя в перистила^[1] и на великолепните колони. Прислугата в къщата не им обръщаше особено внимание.

— Къде са покоите на Субрий? — тихо попита Ким. — Някой от вас има ли представа?

— Да — отвърна Леон. — Предполагам, че са непосредствено зад триклиния или поне той тръгна натам, когато се раздели с нас снощи след вечеря.

— Е, тогава знаем къде трябва да отидем — каза Ким и се запъти натам.

Стигнаха до триклиния, който беше пуст, и бързо продължиха нататък. Начело на групата отново беше Кия. Преминаха през коридор с много врати. Кия плавно пристъпваше напред, без да се колебае нито за секунда. Спря се пред една врата и тихо измяука.

Вратата беше затворена. Дали зад нея не се намират спалнята и гардеробът на Субрий?

Ким долепи ухо на вратата и се заслуша — не се чуваше никакъв звук. Момичето се престаши и отвори. Стаята беше оскъдно, но елегантно обзаведена. В центъра ѝ се намираше широко, богато украсено легло, около което бяха разположени две големи гръцки вази. Имаше и още една врата, водеща към съседната стая. До една от стените две ракли привлякоха вниманието на Ким. Тя предпазливо отвори капака на едната и намери това, което очакваше — дрехи. Една сгъната чиста туника, една тога, но без колан, от който да липсва катарамата, украсена с лира.

— Побързай — подкани я Юлиан. — Всеки момент може да влезе някой.

— По-добре ми помогни! — отвърна Ким. — Ще стане много побързо.

Но Юлиан предпочете да остане до вратата, за да наблюдава коридора. Леон пък се зае с втората ракла, но и той не откри нищо.

Точно когато бяха готови да спрат с търсенето, вратата към съседната стая се отвори и се появи тъмнокожа робиня с купчина дрехи на рамо. Впери поглед в приятелите, надвесени над отворените ракли, после изтърва дрехите и се разкреця:

— Крадци, в името на Юнона^[2]!

Приятелите, които стояха като парализирани, се сепнаха. Да изчезваме!

Изскочиха от стаята и се втурнаха по коридора. Крясъците на жената отекваха зад гърба им.

— Казах ви, че е опасно — извика Юлиан, тичайки.

— Не говори, ами тичай — отвърна му Ким.

Те профучаха като стрели през трапезарията и вече бяха близо до входната врата, когато един роб, едър и широк като дърво, им препречи пътя.

— Спрете! — извика той и разпери ръце.

Приятелите рязко спряха. Ами сега? Гласовете зад тях ставаха все по-силни. Вероятно всички слуги вече са по петите им.

Великанът направи крачка към тях и понечи да хване Юлиан, но изкрещя и се хвана за петата — Кия го беше ухапала. Вниманието му се отклони за малко и приятелите използваха това и изскочиха през вратата навън.

Отново усетиха миризмата на изгоряло, която все още се носеше из въздуха и от която градът сякаш никога нямаше да се отърве.

Втурнаха се напред без посока, само и само да са по-далеч от вилата на Субрий, която завинаги затвори вратите си за тях. Робите ги преследваха още известно време.

Останали без дъх, приятелите се озоваха в занаятчийски квартал, където се бяха установили богати златари. При някакви терми завиха по една пряка и спряха като вкопани. Към тях идваше отряд войници, водени не от кого да е, а от Тигелин, префекта на преторианците.

Тримата рязко се обърнаха и понечиха да се втурнат обратно, но пътят им беше преграден — слугите на Субрий се носеха към тях.

— Това беше! — отчаяно измърмори Леон и след миг усети нечия груба ръка върху рамото си.

— Пипнахме ги! — победоносно изкрещя един от робите.

— Не бързайте толкова! — прозвуча гласът на Тигелин. — Какво става тук?

— Те оградоха господаря Субрий! — извикаха робите.

— Не е вярно! — отвърна Юлиан и всъщност не беше лъжа.

— Но се опитаха — настояваха робите. — Хванахме ги на местопрестъплението. Искаха да избягат и ние ги подгонихме.

Тигелин им хвърли гневен поглед:

— Вярно ли е това, в името на Юпитер?

Приятелите смутено мълчаха.

— Мълчанието ви е равносилно на признание — промърмори Тигелин и даде знак на мъжете. — Отведете ги!

— Искате да отведете крадците? — попитаха робите.

— Да — хладно отвърна Тигелин. — Лично аз ще се заема с този случай. Времената са такива, че срещу мародерите и крадците трябва да се действа бързо.

— Не сме откраднали нищо — изплашено извика Юлиан. — Наистина нищо!

Тигелин се наведе над тях. В очите му заблестя игриво пламъче:

— Така ли? Молиш се за живота си? Но това няма да ти помогне! Има достатъчно свидетели, които са ви видели. Рим жадно ви очаква — като атракция в цирка!

На Юлиан му прилоша. Тигелин не беше от хората, чиито заплахи можеха да останат без последствия. Леон, Ким и той щяха да станат плячка на изгладнелите лъвове. Смъртта им на арената^[3] щеше да е съпроводена от рева на тълпата, която не познава състраданието. Може би единствено Кия има шанс да се спаси, тъжно си помисли Юлиан и се огледа.

Котката беше скочила върху издатината на една стена и ближеше козината си, сякаш това не я засягаше. Но Юлиан подозираше, че наблюдава много внимателно всичко.

— Отведете ги! — чу се гласа на Тигелин.

Легионерите обградиха тримата приятели и ги подкараха. Кия изчака малко и тръгна след тях.

— Трябва да предприемем нещо — прошепна Ким, докато вървяха.

Юлиан я погледна скептично:

— И какво?

— Нещо — отвърна Ким. — Не можем да се оставим да ни отведат просто ей така.

— Затваряйте си устата! — сопна им се Тигелин.

— Не! — хладнокръвно извика Ким. — Имаме да ти казваме нещо важно.

Преторианците подигравателно се разсмяха.

— Разкрихме заговор и мислим, че знаем кой е подпалил пожара — каза Ким. Приятелите й смаяно я погледнаха.

Тигелин бързо премисли, после спря войниците и издърпа Ким встрани. Погледна я в очите и на нея й се стори, че гледа направо в разтуптяното й сърце.

— Внимавай — прошепна той. — Ако смяташ да ме баламосваш, не си си направила добре сметката. Ще разкрия лъжите ти и жестоко ще те накажа. Така че си помисли добре какво ще кажеш.

Ким преглътна. След това превъзможна страха си и започна да шепне нещо на ухото на преторианеца. Тя накратко му разказа за това, което бяха научили, и за подозрението им, свързано със Субрий.

Когато свърши, Тигелин не каза нищо. На челото му се беше образувала дълбока бръчка. Той погледна към небето над Рим, сякаш там можеше да намери отговор на въпроса дали да вярва на момичето, или не.

— Отведете ги в моята вила — заповяда Тигелин на хората си.

— Мислех, че ги водим в тъмницата при лъвовете — разочаровано се намеси един от войниците. — Мислех, че...

Само с един поглед Тигелин го накара да млъкне и отрядът отново тръгна, само че в друга посока.

— Това беше най-добрата идея, която си имала досега! — тихо й каза Юлиан.

— Благодаря — сияеща отвърна Ким. — Мисля, че можем да се доверим на Тигелин.

— Защо си толкова сигурна? — попита Леон.

Ким повдигна рамене:

— Не знам, просто предчувствие.

Леон не отвърна. Усети огромно облекчение, че няма да се озоват в тъмницата, въпреки че изпитваше и известно недоверие. Бяха изцяло в ръцете на Тигелин и това определено не му се нравеше. Не можеше да обясни защо, но имаше лошо предчувствие...

[1] Перистил — Двор, ограден с колони. В частните къщи често бил превръщан в градина. ↑

[2] Юнона — Римска богиня, съпруга на Юпитер, покровителка на брака и любовта между съпрузите, на плодородието, на различните небесни явления. ↑

[3] Арена — Покрита с пясък овална площадка, заобиколена от амфитеатрално разположени места за зрители. На нея се провеждали гладиаторски борби, битки между диви животни и т.н. ↑

ХУБАВАТА ДОМИЦИЯ

Огромната вила на Тигелин се намираше на едно възвишение. С бели стени, червени керемиди, малко прозорци и масивна дървена врата. Тя имаше елегантен, но недружелюбен вид. Пожарът бе пощадил имението. Само на няколко крачки огънят, бушуващ с ужасна сила, бе оставил купища развалини. Вилата на преторианеца приличаше на оазис в черна пустиня.

Като по команда при появата на преторианския префект вратата се отвори.

— Ще ви поверя на жена си Домиция — тя ще ви пази, докато ме няма, и ще ви дава разпореждания. Императорът трябва да бъде предпазен от заговорниците, а вие сте важни свидетели. В моята къща ще бъдете на сигурно място. Ще ви представя на Домиция. — Преторианецът изчезна и след малко се върна с една много красива жена. Косата на Домиция беше изкусно вдигната нагоре, две изящни къдрици падаха на слепоочията ѝ. Патрицианката носеше светлосиня стола^[1] от коприна, стигаща до кокалчетата на краката ѝ, и тъмна пала^[2] от правоъгълно парче плат върху столата. На китките ѝ подръннаха гривни от злато и скъпоценни камъни, когато помахна на мъжа си, който отново застана начело на войниците.

Сега Домиция им посвети цялото си внимание и каза с лека усмивка:

— Посрещала съм императори и сенатори, известни актьори и певци, но три деца — това наистина е нещо ново за мен.

— И една котка — додаде Ким, без да се впечатли.

Домиция повдигна гримираните си вежди:

— Една котка?

Ким посочи към Кия, която тъкмо се скри зад краката ѝ.

— Обикновено не допускам животни в дома си, но какво ли в момента е нормално... — отвърна Домиция. — Нашият свещен Рим е в развалини, а освен това се подготвя и заговор, в името на Юнона.

Тя се обърна и тръгна към преддверието. Зад безупречно бялата и гладка фасада се разкри невероятна гледка — някои стени бяха украсени с мозайки от хиляди парченца стъкло, а други с най-фина дърворезба.

Ким си помисли, че никъде няма и следа от боклук или прах. За това се грижеха много слуги, които безшумно се движеха по коридорите и стаите и ги поддържаха изрядно чисти.

Домакинята покани приятелите във великолепна градина.

— Това е само малка част — каза тя, сякаш се извиняваше. — Наши са и Емилиянските градини, които започват зад домуса^[3]. Аз съм дъщеря на строителен предприемач. Нашето семейство владее половината Рим. В Емилиянските градини организираме тържества, които се радват на особен престиж.

Домиция седна с въздишка на една пейка.

— Дано скоро всички се върнем към нормалния живот. Тогава тук отново ще има празници. Седнете.

Приятелите седнаха. Един роб донесе студени напитки и Домиция ги помоли отново да разкажат всичко с най-малки подробности. Сега вече с това се зае Юлиан, а красивата жена внимателно го слушаше.

— М-м-м-да, този палеж — каза тя, когато Юлиан свърши. — За щастие къщата ни беше пощадена. Боговете я запазиха. А сганта плаче, че е загубила много. Но имала ли е всъщност нещо?

Домиция стана и започна да се разхожда нагоре-надолу:

— Не мисля. Този пожар може да се оприличи на буря, отмиваща всичко. — Замисли се за момент и след това продължи. — Да, мисля, че това е правилната формулировка.

Ким неразбиращо я погледна:

— Този пожар вероятно струва живота на хиляди хора! Как можеш да говориш за буря, отмиваща всичко?

Домиция ядосано погледна момичето:

— Виждала ли си как живеят тези създания? Те са бедни и тънати в мръсотия. Болестите се разпространяват много бързо и ги помитат. А идват и нови хора, които се тълпят в красивия ни град. На всичкото отгоре сега дойдоха и християните.

Ким усети, че у нея се надига гняв:

— Бедните сигурно също биха се радвали да живеят като вас. Само че не са имали този късмет.

С ъгълчето на окото си видя, че Юлиан ѝ хвърли предупредителен поглед.

Хубавото лице на Домиция се сви в гневна маска и тя жлъчно каза:

— Ти го казваш! А знаеш ли защо е така? Защото са мързеливи и бездарни. Не е голяма загуба, че бедняшките квартали изгоряха. Жалко само за храмовете и другите обществени сгради.

Настана тишина. Ким с усилие се удържа да не възрази отново на Домиция, но не можеха да рискуват да ги изгонят от къщата. Обвинението в кражба още висеше над тях.

— Бедните и християните — остро каза Домиция. Внезапно агресивността ѝ се смени с ледена студенина. — Каква гибелна среща. Тези две групи се опитват да унищожат всичко, което за нас, римляните, е свято — нашите вярвания и нашия град. Но това няма да им се удаде, в името на Юнона.

Ким отново не можа да се сдържи:

— Подозираш бедните, че са подпалили пожара? Но в това няма смисъл. Те самите са най-пострадали.

— Не съм казала, че бедните са го направили — нетърпеливо отвърна Домиция. — Направили са го християните. Те мразят нас, римляните, защото ги превъзхождаме. Това сигурно е тяхното отмъщение. Но Нерон отново ще построи града, по-хубав отпреди. А християните ще заплатят за деянието си в Цирка. Жалко само, че един преторианец може би действа заедно с тях — този Субрий и сенаторите, както предполагате. Вероятно искат да свалят Нерон от власт, а християните са само средство. Възможно е, разбира се, Субрий да е приел тяхната вяра. Но това в последна сметка няма значение. Рим ще се бори с враговете си, защото винаги е било така и винаги ще бъде така.

Ким трябваше отново да направи усилие, за да не възрази. Реши, че трябва да смени темата, за да не се спречка с патрицианката. Затова започна да говори за екзотичните цветя в градината. Домиция пое топката и се прояви като истински експерт.

Следващите два часа изминаха в разговори, докато в перистила не дотича един роб, за да докладва за завръщането на Тигелин.

Приятелите последваха домакинята в преддверието. Преторианецът беше вече там и изглеждаше изтощен. Когато видя приятелите, изпъна рамене:

— Все още няма никакви доказателства срещу Субрий — каза той. — Заповядах да претърсят вилата му, но напразно. Не намерихме липсваща катарамата. След това дълго го разпитвахме, но и това не доведе до нищо.

— И сега? — попита Домиция с присъщата ѝ хладина и острога. — Какво ще правиш сега, Тигелин?

Преторианецът погледна жена си:

— Има още една следа. Междувременно граждани съобщиха, че са видели как християните подпалват града на няколко места.

По лицето на Домиция премина лъч светлина:

— Християните? Предполагах, че са те.

Приятелите ужасено се спогледаха. Християните нямаха нищо общо с пожара, Тигелин фатално се заблуждаваше. За Юлиан, Ким и Леон беше ясно, че трябва бързо да намерят истинския виновник.

— Заповядах арести. Още днес започваме с разпитите — додаде Тигелин. — Ще заловим подпалвачите, бъди сигурна.

Домиция одобрително погледна мъжа си:

— Изобщо не съм се съмнявала.

— Но и на теб ти се отваря работа — каза Тигелин. — Тази вечер ще имаме височайше посещение.

— Ще кажа за това в кухнята — отвърна Домиция със спокойствието на жена, която не трябва да помръдне и малкия си пръст, за да свърши нещо. — Колко души ще дойдат?

— Само един — каза Тигелин.

— Само един човек? — изненадано попита Домиция.

— Да. Нерон ще дойде тази вечер. — Преторианецът погледна към приятелите. Гласът му стана много тих. — Императорът иска да се запознае с малките ни приятели и да им зададе няколко въпроса за Субрий.

В гърлото на Юлиан заседна буца. Нещо не беше както трябва. Ако Нерон иска да говори с тях, щеше да заповяда да ги заведат в двореца му. И защо Нерон ще идва сам, къде е свитата му? Освен това въобще не му харесваше мисълта да го разпитва един — по всяка вероятност побъркан — император.

Разпит, помисли си Юлиан. Това е точната дума. Със сигурност няма да е просто безобиден разговор. Трябва да са ужасно предпазливи тази вечер.

---

[1] Стола — Дълга дреха, роба, носена от римските жени. ↑

[2] Пала — Голям правоъгълен шал, носен от римските жени. ↑

[3] Домус — Частен дом, обитаван от едно римско семейство и неговите роби. ↑

ОПАСНИТЕ ВЪПРОСИ

Беше гореща и душна вечер, затова Домиция се разпореди гената да се състои не в триклиния, а в атрия, празнично украсен от робите. Изнесоха тук леглата и ги обсипаха с цветя. Близо до олтара на домашните богове можеше да се види бюст на Нерон, осветен от многобройни факли, закрепени наоколо. Трима музиканти, много танцьори и един млад мъж, който рецитираше стихове, чакаха в съседните стаи Домиция да им даде знак, за да покажат уменията си. От кухнята се разнасяха кратки команди и изискани аромати.

Ким, Юлиан, Леон и Кия се бяха разположили около басейна в средата на атрия, наблюдаваха приготовленията и гледаха да не пречат. Очакваха, че ще им възложат някаква обща работа, но нищо подобно не стана. Това беше странно и не им хареса. Изглежда, искаха да ги запазят за нещо друго. Във въздуха надвисваше някакво тягостно очакване, дори напрежение.

— Искам да изляза оттук — тихо каза Ким, галейки Кия зад ушите. — Докато сме тук, няма да можем да разгадаем интригите на подпалвачите.

— Не можем да излезем — също тихо отвърна Леон. — Във всеки случай не и сега. Ще събудим подозрения.

Юлиан въздъхна:

— Точно така. Тук поне сме на сигурно място. Субрий няма лесно да ни прости обикалянето и ровенето из къщата му.

— Вероятно е така — каза Ким. — Но ми се струва, че трябва да преобърнем нещата. Не Субрий трябва да ни преследва, а ние него! Това в последна сметка е задачата ни. Затова дойдохме в Рим.

Юлиан отново въздъхна. Възхищаваше се на смелостта на Ким, но сега не можеха да си позволят да действат прибързано.

— Нека изчакаме посещението на Нерон. Вероятно това ще ни помогне да се приближим към... — той не довърши изречението, тъй като сред робите настана суматоха.

— Тук е! — извика някой. — Императорът е тук!

Приятелите колебливо се изправиха на крака. Юлиан усети, че дланите му се изпотяват. Какво очакваха?

В този момент се появи роб, който хвърляше цветя по пода. Следваше го императорът, а от двете му страни бяха Тигелин и Домиция. Нерон носеше обикновена бяла туника, върху която имаше няколко петна, и евтини сандали. Не си беше сложил дори пръстен — абсолютно нищо. Казано с други думи, императорът изглеждаше като обикновен селянин или занаятчия.

— Заповядай, седни, божествени Нероне — каза Тигелин и посочи към едно от леглата.

Нерон се направи, че не е чул думите му. Огледа се. Имаше вид на животно, което предусеща опасността. Погледът му се насочи към приятелите, които неволно се притиснаха един в друг. Тъмните му очи се присвиха:

— Това ли са децата, за които ми каза? — попита той.

— Да — отвърна Тигелин и напрегнато се засмя.

Императорът кимна:

— Валде бона^[1]. — Малките му очи безизразно се спряха за миг върху лицата на децата. Нищо не издаваше какво мисли или какво възнамерява. Най-после Нерон се настани върху леглото. Един роб веднага скочи и му поднесе скифос^[2], украсен със скъпоценни камъни.

— Доставили сме специално за теб вино от Анций — раболепно каза Домиция. — Вярвам, че ще ти хареса, благородни цезарю.

— От Анций ли? Прекрасно, обичам това вино. — На лицето на Нерон се появи широка усмивка. — Да го донесат!

След като отпи, той започна да разказва, че нарочно облякъл съвсем прости дрехи, за да се смеси с народа и да не го познаят.

Юлиан наостри уши. Това обяснява защо беше дошъл без гвардейците си и без своята свита.

— Исках да разбера какво мисли народът за мен — каза Нерон и многозначително замълча.

— Е, и? — попита Тигелин. — Смятам, че те възхваляват като спасител след всичко, което направи за плебса^[3].

Императорът се разсмя:

— Нищо подобно, мразят ме. Смятат, че съм виновен за пожара. И то, защото преторианците ми не успяват да хванат истинските

извършители. Не се справяш добре, Тигелин! А си и непоправим блюдолизец.

Преторианецът пребледня, но не се осмели да възрази.

— Затова съм тук в дома ти. Поне мога да разчитам на теб и на предаността ти. Нещо, което не мога да кажа за всички преторианци. Освен това... — Нерон не довърши изречението, тъй като се появи един роб. Зад него вървеше мъж, който изглежда познаваше Нерон.

Главата му беше наведена надолу. Когато погледна нагоре, за да поздрави императора, Юлиан, Ким и Леон потрепериха — на лицето си мъжът имаше дълъг белег. Вероятно е мъжът, който ги следеше от самото им пристигане на Форум Романум.

Няма съмнение, че той е на служба при Нерон, защото се наведе към него и започна да му шепне нещо на ухото. Императорът напрегнато слушаше. После хвърли мрачен поглед към приятелите, които също се бяха настанили върху едно легло. Юлиан с усилие преглътна.

— Добре — отвърна Нерон и отпрати вестителя с движение на ръката, сякаш искаше да пропъди досадна муха.

— Някакви лоши новини ли? — обезпокоено попита Тигелин.

— Да — отвърна Нерон. — Навсякъде само предателство и лъжи. Един от сенаторите се изказал неодобрително за мен, както ми съобщиха. Но това не е толкова важно. Ще заповядам да конфискуват имуществото му. Това за един сенатор е най-голямото наказание, пострашно и от смъртта. Моят верен слуга ми събщи още нещо. И така — стигаме до вас.

Императорът втренчи поглед в приятелите. Юлиан с усилие издържа погледа и насила се усмихна. В главата му се тълпяха объркани мисли — какво му каза шпионинът? Дали арестуваният сенатор е Гай Калпурний Пизон?

— О, имате си и котка. Хубаво животно. Ела тук! — каза Нерон и протегна ръка към котката.

Кия направи гърбица и недвусмислено показа, че няма желание да се отзове на поканата.

— Ела тук! — предизвикателно повтори Нерон.

Ким побутна леко котката и тя бавно, сякаш без желание, тръгна към владетеля.

— Какво гордо животно — каза императорът.

Той се изправи и опита да хване котката с две ръце, но тя се изплъзна и блъсна ръката на Нерон.

— Проклетата котка — изръмжа Тигелин и кресна на един роб: — Хвани я и я убий.

— Спри! — извика Нерон. — Остави я. Обичам гордите хора и животни. Толкова рядко се случва някой да се държи гордо, не съм ли прав, Тигелине?

Преторианецът засрамено наведе поглед, а Кия се върна при децата и се скри зад Ким.

Домиция наруши неловкото мълчание:

— Яденето сигурно вече е готово.

Тя плесна два пъти с ръце и робите започнаха да сервират предястията.

Императорът взе от сребърния поднос една маслина, пълнена с козе сирене, и я сложи в устата си.

— Какво е това? — изръмжа той и изплю маслината. — Ужасно горчи!

Ядосан, Тигелин скочи от мястото си:

— Съжالياвам. Как е могло да се случи? Да накажа ли готвача?

Лека усмивка заигра върху дебелите устни на Нерон:

— Заповядай да го набият с камшик! Тук, в атрия!

Очите на Тигелин се разшириха, но той мигновено се овладя:

— Разбира се, щом желаеш.

Той щракна с пръсти и веднага се появи един роб. Преторианецът кратко му разпореди какво да прави.

Приятелите изумено се спогледаха. Един напълно незначителен повод беше достатъчен за Нерон, за да издаде ужасна присъда, и никой не се осмели да му възрази. Това просто не е за вярване!

Точно когато Ким се накани да каже нещо, Нерон се изсмя:

— Беше шега. Днес съм в добро настроение. Изхвърли обаче този бездарен готвач, Тигелине. Надявам се никога повече да не оскърбява небцето ми, когато съм ти на гости.

Приятелите си отдъхнаха. Може би Нерон не е луд, но начинът, по който си играе с хората, показва, че е много жесток.

Следващото ястие — сокерица^[4], пълнена с ядки от пиния и свинска кайма, изглежда повече се хареса на владетеля, или поне не се оплака.

Ким, Леон и Юлиан не можеха да преглътнат и хапка. Само Кия си хапна с апетит от лакомствата, които Ким ѝ даваше.

Следващият половин час премина в незначителни разговори и в изпълнението на рецитатора, но Нерон не му обърна почти никакво внимание. В един момент той му махна с ръка да замълчи и отново се обърна към приятелите.

— Значи сте живели при преторианеца ми Субрий? — започна Нерон разпита.

Приятелите кимнаха.

— И миналата нощ сте го проследили, когато е отишъл на пристанището, така ли? — попита императорът.

Те отново мълчаливо кимнаха.

— Вече ти разказах всичко това — намеси се Тигелин. — И...

— Мълчи! — прекъсна го Нерон. — Искам сам да си изясня картината.

Преторианецът стисна зъби и не посмя да каже нищо повече.

Юлиан най-после разбра защо е този разпит. Нерон искаше да знае дали наистина има заговор срещу него и дали е опасен.

— Някои от сенаторите мърморят — каза Юлиан. — Недоволстват от управлението ти. Но не знаем имената им.

Нерон отметна глава и гръмко се разсмя:

— Сенаторите винаги мърморят. Мислят се за важни, но са едно нищо. И често имат проблем с това. — Нерон пак стана сериозен, много сериозен. — Но кажи, момчето ми, каква е ролята на Субрий във всичко това? И каква — на християните?

На тила на Юлиан избиха капки пот и започнаха да се стичат по гърба му:

— Не знаем нищо за християните, не сме чули нещо, което да ги уличава. Колкото до Субрий, той изглежда, е приятел с тези сенатори, но нищо повече — уклончиво отвърна Юлиан.

— И той е подпалил пожара, за да ми навреди — отбеляза Нерон.

— Не знаем дали е така — бързо каза Юлиан. — Нямаме никакви доказателства.

Императорът отново се разсмя:

— Доказателства? Кой се нуждае от доказателства, за да издаде смъртна присъда? Львовете постоянно са гладни, а при такъв мащабен заговор не трябва да се губи време. Рим не може да си го позволи. —

Той изми ръцете си в една купа и ги избърса в кърпата, която робът му подаде. — Но защо ми се струва, че искате да защитите този Субрий и християните? На чия страна сте всъщност? Вие също ли сте от мърморещите — от неблагодарната паплач, която иска главата ми?

На Юлиан му прилоша. Той погледна към приятелите си в очакване на помощ. Но Ким и Леон мълчаха.

И тримата знаеха, че евентуален погрешен отговор може да им струва главите. Нерон не беше от хората, които се колебаят да заповядат някой да бъде убит.

— Какво има, в името на Юпитер? — попита императорът. — Онемяхте ли?

Юлиан направи усилие. Той открито погледна Нерон в очите:

— Не, ние не мърморим. Но характерът ни забранява да припишем на някого нещо, за което нямаме доказателства.

Императорът беше изненадан:

— Характер? Каква благородна дума. Рядко я чувам в последно време. — Той хвърли бърз поглед към Тигелин, след което отново се наведе към приятелите: — Тази позиция ви прави чест. Има твърде малко хора в този град, които мислят така. Това е същото, както с гордостта.

Нерон направи малка пауза, преди да посочи към празната си чиния:

— Няма ли да се намери тук още нещо за ядене?

— Извинявай! — отвърна Тигелин и хвърли сърдит поглед към робите. — Защо се бавите със сладките?

Тримата приятели почувстваха неимоверно облекчение, че разпитът изглежда беше към края си.

— Ще останете в тази вила — заповяда Нерон. — Може би отново ще имам нужда от свидетелствата ви. Мога да ви настаня и в моя дворец, но там вече не се доверявам на никого. Така че засега оставете тук.

Когато десертът беше изяден, дойдоха музикантите и танцьорите. Техните изпълнения бяха посрещнати с одобрение от владетеля и настроението стана по-непринудено. За това със сигурност допринесе и виното, от което Нерон пи в големи количества.

В късните часове императорът заповяда да му донесат лира и сам изпя една песен. Гласът му не беше нищо особено, нито пък свиреше

виртуозно. Малката група слушатели усърдно му ръкопляска.

Към полунощ Нерон се надигна тежко и обяви, че трябва да се връща в двореца.

— В никакъв случай не може да тръгнеш сам — каза Тигелин. — Твърде опасно е.

— Дойдох без охрана и ще си тръгна също без охрана. Тъмнината и жалкото ми облекло ще ме пазят от нападения. Ще съм в безопасност, ако не ме познаят — настоя владетелят и в гласа му се долавяше горчивина.

— Ще те изпратя поне малко — предложи преторианецът.

Нерон се съгласи с безразличие:

— Щом толкова настояваш...

Тигелин заповяда да му дадат факла и тръгна напред. Нерон го последва, без да се сбогува или да поблагодари на Домиция дори с една дума. Двамата мъже напуснаха атрия и изчезнаха в Емилиянските градини, разположени в съседство.

Домакинята сърдито разпореди на робите да сложат всичко в ред и да изпратят приятелите до стаята им на горния етаж.

Тримата с удоволствие се измъкнаха. Определената за тях стая беше голяма и чиста. Ким и Юлиан се тръшнаха полумъртви от умора в леглата, а Леон хвърли бърз поглед наоколо.

Успя да открие една врата, която водеше към покривната тераса и излезе навън в топлата нощ. Пред погледа му се простираше парк, осветен от лунната светлина.

Емилиянските градини, предположи той и се прозя. Тигелин и Домиция сигурно са ужасно богати, помисли Леон. Но за нищо на света не би искал да е на тяхно място. И двамата бяха изложени на произвола на Нерон.

В момента владетелят закрилнически беше разпрострял ръка над патрицианската двойка, но в следващия момент тази ръка можеше да замахне смъртоносно с меч. Освен това Леон не би искал да го наричат блюдолизец и...

Не си довърши мисълта. Нещо привлече вниманието му като с магнит. И това, което видя в Емилиянските градини, където очертанията на дърветата се сливаха в нощта, го хвърли в паника.

---

[1] Валде бона (от лат.). — Много добре. ↑

[2] Скифос — Съд за пиене с конична форма, обикновено с две хоризонтални дръжки. ↑

[3] Плебс — Обществена прослойка, към която принадлежали всички римски граждани, които не били патриции. ↑

[4] Сокерица — средно голяма птица от семейство Вранови. Богатите римляни се опитвали да впечатлят гостите си, като поднасяли изискани и екзотични ястия. ↑

ГОРЕЩАТА СЛЕДА

Леон се втурна в стаята:

— Пожар! — извика той. — В градината избухна пожар!

Ким и Леон го гледаха ужасено.

— Този кошмар няма ли да свърши най-последно? — простена Юлиан и се надигна.

Секунда по-късно двамата приятели бяха на терасата на покрива. Огънят изглеждаше като жълто-червена лента. Но лентата беше жива, разширяваше се и ставаше все по-голяма и по-голяма. Леон напльончи показалец и го задържа във въздуха.

— За щастие вятърът отвява огъня далеч от къщата — каза той.

Това обаче не успокои Кия. Тя се сгуши плътно до Ким и момичето я обгърна с ръка, усети лудото тупкане на сърцето ѝ — Кия се страхуваше.

— Хайде, трябва да предупредим Тигелин и останалите — извика Леон.

Но това съвсем не беше необходимо, както се убедиха, когато след малко слязоха на долния етаж. Преторианецът даваше наставления на робите и жестикулираше енергично. Жена му неотклонно го следваше и напрегнато наблюдаваше какво става.

— Изведи конете и ги закарай в конюшните на брат ми — казваше Тигелин точно в този момент. — След това...

— Искаш да изоставим вилата ли? — попита Домиция.

Преторианецът простена:

— Искам само да се погрижа за някои важни неща — нищо повече. Достатъчно е, че нашите Емилиянски градини са в пламъци.

Жена му сбърчи нос:

— По-добре ще е, ако разпоредиш на робите да спрат огъня, преди да се приближи твърде много. За бягство можем да мислим, когато не ни остава нищо друго.

Тигелин ядосано я погледна:

— Ти ли ми нареждаш какво да правя? Аз съм тук патер фамилиас^[1] и ще правиш това, което аз ти заповядам!

Домиция го изгледа с презрение. Искаше да каже още нещо, но замълча — може би защото тримата приятели и робите бяха наблизко.

Тигелин продължи да дава заповеди. След малко вилата заприлича на мравуняк. Многобройни слуги започнаха да товарят всевъзможни вещи върху двуколки, за да ги закарат на сигурно място.

— По всичко изглежда, че огънят се отдалечава от къщата — предпазливо каза Ким на Тигелин.

— Възможно е — отвърна той. — Но вятърът може да се обърне. Не искам да поемам излишен риск.

Ким се съгласи и после попита:

— Нерон на сигурно място ли е?

— Не знам, в името на Юпитер! — отвърна Тигелин. — Моля се на боговете да е така. Изпратих го до главната улица. Там поиска да продължи сам. Тогава го видях за последно.

— Забеляза ли пожара, когато се връщаше?

— Не — отвърна преторианецът. — Но знам кой го е подпалил.

Приятелите съкрушено погледнаха Тигелин. Те предчувстваха какво ще последва.

— Християните са били! — прошепна Тигелин, изпълнен с омраза. — Те са подпалили градините ми, защото искат да ми отмъстят за преследванията, които заповядах след пожарите. Но тази къща ще издържи на огъня, както и семейството ми — и тогава ще им отмъстя жестоко! Дълбоко ще се разкайват за това деяние.

Точно в този момент в къщата се втурна един роб:

— Господарю! — изкрещя той извън себе си от страх. — Огънят се приближава към нас! Вече е обхванал овощните дръвчета!

— Какво? — викна преторианецът и той се втурна към прозореца. Приятелите също се упътиха натам.

Това, от което се страхуваха всички, се беше случило — вятърът смени посоката си и огнена стена, висока около три метра, се насочваше право към вилата.

— Вода — задъхваше се преторианецът. — Трябва ни вода! Всички към кладенеца. Направете верига! Трябва да спасим къщата!

Домиция, която до този момент безстрастно наблюдаваше, също се включи в гасенето. Сега и тя даваше разпореждания, което беше

изключително необходимо, защото робите не изгаряха от желание да помагат на господаря си. Нали все пак не тяхното имущество щеше да изгори в пламъците...

На Домиция не ѝ убягна вялото им отношение:

— По-бързо, размърдайте се! — нахока тя двама роби. — Или ще ви оставя тук и ще заповядам да ви набият с камшици!

Юлиан, Леон, Ким и Кия получиха от Тигелин нареждане да не се излагат на опасност. Вероятно той се страхуваше за живота на най-важните си свидетели, така че приятелите останаха встрани от суматохата.

Пред къщата се образува жива верига. Няколко мъже напръскаха вилата с вода, за да я предпазят от летящите огнени искри. Други започнаха да сечат дърветата около къщата. По заповед на Тигелин трета група започна да копае ров около имението.

Но ето че неудържимата, унищожаваша всичко огнена вълна връхлетя къщата. Огромни дървета лумваха за секунди като факла. Изкусно подрязаният жив плет и екзотичните храсти се превръщаха в пепел. Прочутите Емилиянски градини вече не съществуваха.

Хората и огънят застанаха един срещу друг като два враждебни лагера. Но противниците не бяха равностойни — колкото по-ожесточено настъпваше единият, толкова повече се разтреперваха защитниците. Тигелин и Домиция не допускаха мисълта за бягство, те все още имаха влияние над робите си.

— Който се опита да избяга, ще умре — хладно каза Домиция и фактът, че държеше меч в ръцете си, правеше тази заплаха напълно реална.

И който не избяга, също ще умре, помисли си Юлиан, който стоеше с приятелите си до вратата към градината. Направи им знак и без да се набива на очи, влезе обратно в къщата.

Домиция и Тигелин не забелязаха нищо и приятелите успяха да изчезнат във вилата.

— Какво си намислил? — попита Ким.

— Огънят не може да се удържи — каза Юлиан. — Той ще унищожжи къщата.

— Можем да избягаме от стихията, да стигнем до цирка и да се върнем обратно вкъщи. Възможността е много благоприятна —

отбеляза Леон. — Но тогава за първи път няма да сме разгадали загадка.

— Това има ли още някакво значение? — попита Юлиан.

— Да — отвърна Ким. — Не мога да си обясня нещо. Тигелин отиде да изпраща Нерон, когато той реши да си тръгва, нали?

— Е, и?

— От атрия Тигелин и Нерон тръгнаха към Емилиянските градини — продължи Ким. — Малко по-късно Тигелин се върна.

— Знаем това, накъде биеш?

Ким се засмя:

— Може би си спомняте, че попитах Тигелин дали е забелязал огъня по обратния път насам. Той ми отговори, че не е, което няма как да е истина.

— Имаш право — намеси се и Юлиан. — Защото Тигелин със сигурност се е върнал през Емилиянските градини. И няма как да не е забелязал огъня.

— Ти го казваш — тържествуващо извика Ким. — Което значи, че Тигелин лъже. Но защо ще го прави?

— Може би защото сам е подпалил пожара, така че да хвърли подозрението върху християните — предположи Леон. — Вероятно сме претърсили не онзи, на когото наистина му липсва катарамата...

Юлиан поклати глава:

— Не вярвам. Тигелин няма достатъчно убедителен мотив. Освен това не мога да повярвам, че собственоръчно ще запали собствената си градина.

— Всичко е възможно — каза Ким. — Но едно е сигурно — Тигелин излъга. Затова смятам, че трябва...

Мяукането на Кия не й даде възможност да довърши изречението. Беше толкова силно, че изискваше незабавно внимание и приятелите вече знаеха, че Кия иска да им покаже нещо. Така беше, котката се втурна към атрия.

— Да вървим, момчета! — развълнувано извика Ким. — Всички са навън и се борят с огъня. Никой няма да забележи, ако се поогледаме малко.

Кия профуча през атрия, зави в един коридор, който преминаваше край няколко стаи и стигна до кухнята.

— Какво търсиш тук? — изненадано я попита Ким. — Само не казвай, че си гладна и че си ни довела тук заради това.

Но не, Кия си беше наумила съвсем друго. Тя подмина още топлото огнище и скочи върху перваза на един прозорец. Настани се там, погледна навън и тихо измяука.

Приятелите се спуснаха и видяха през прозореца заден двор, в който бяха струпани различни вехтории. Тримата учудено се спогледаха.

В този момент Кия скочи в двора и триумфално се запъти към купчина стари дрехи. След това пак измяука. Децата се затичаха след котката.

Ким коленичи пред купчината и започна да рови в нея.

— Надявам се, усилието да си струва — каза тя. — Защото ровенето в боклука на хората едва ли може да ми е хоби...

В този момент пръстите ѝ напипаха нещо тясно и еластично. Ким измъкна нещото и го заразглежда на лунната светлина.

— За бога — прошепна тя. В ръцете си държеше колан, а на мястото, където трябваше да има катарама, нямаше нищо.

---

[1] Патер фамилиас — Бащата на римското семейство. Всички членове на семейството и всички роби трябвало да го почитат и да му се подчиняват. ↑

ПЛАНЪТ

— Подай ми катарамата! — прошепна Ким и погледна към Юлиан.

Момчето беше толкова развълнувано, че едва не я изтърва. Всички затаиха дъх, докато Ким проверяваше дали катарамата е от този колан.

— Пасва много добре — промълви тя.

— Тогава... тогава Тигелин е подпалвачът — със запъване промърмори Юлиан. — Но защо го е направил?

— Мога да ти отговоря, шпионин такъв! — разнесе се глас зад тях.

Те се обърнаха и съзряха Тигелин, който беше изтеглил меча си. Зад него се появи Домиция, също въоръжена.

— Изненадани ли сте? — подигравателно попита Тигелин. — В такъв случай сте по-глупави, отколкото ви смятах. Наистина ли си мислехте, че ще ви оставим да преровите и нашата къща, както сте направили с лековерния Субрий?

Приятелите замълчаха. Само Кия изфуча.

— Какво държиш в ръката си? — кресна преторианецът на Ким. Момичето с нежелание му подаде катарамата.

— О! — отрони се от устата на Тигелин. — Изпуснал съм я. Трябва да е станало в нощта, когато избухна пожарът.

— Точно така — хладно каза Ким. — Изпуснал си катарамата, когато си подпалил пожара. Намерихме я на местопрестъплението.

— Така, така — засмя се звучно Домиция. — Колко интересно. За щастие вятърът обърна посоката и отвя огъня от къщата. И ще имаме малко време за вас. Ще трябва да си поговорим, преди да предприемем съответните мерки.

По гърба на Юлиан полазиха студени тръпки.

— Точно така — съгласи се преторианецът. — Тъй като искам да ви попитам защо изобщо ме подозирате. Как всъщност се досетихте за намеренията ми?

Ким му отговори, после попита:

— Но защо подпали пожара?

Тигелин хвърли бърз поглед към жена си. Тя кимна:

— Кажи й.

— Рим започна да пропада — почти се задъхваше от ярост преторианецът. — Градът се превърна в свърталище на мръсотия и нищета, болести и разложение!

— Огънят унищожил всичко, което презираме — додаде Домиция. — Време е за ново начало. И това ново начало ще поставим ние. Голяма част от земята вече не струва почти нищо. Ще я купим — баща ми е най-големият строителен предприемач в Рим — и ще я застроим наново. Със сигурност Нерон ще даде поръчката на нас. Бедняшките квартали ще изчезнат и на тяхно място ще се появят изискани терми и блестящи дворци. Ще направим така, че Рим отново да разцъфти и в същото време ще бъдем много богати.

— И в тези планове, естествено, няма място за бедни хора — саркастично забеляза Леон.

— Точно така — потвърди Тигелин. — Тълпата ще бъде прогонена, ако пожарът вече не го е направил.

— Вие не сте нищо друго, освен алчни спекуланти — каза Ким. — Правите сделка с огъня и със смъртта. Вие сте подпалвачи и убийци!

Тигелин снизходително се засмя:

— Не бързай толкова, в името на Юпитер. Ще създадем нещо ново и великолепно.

Ким искаше да си запуши ушите, почти й прилоша.

Тигелин замечтано каза на жена си:

— Да покажем ли на гостите си строителните планове? Вероятно тогава ще разберат защо е бил необходим пожарът.

Домиция се съгласи и те заведоха децата в къщата. Котката не се отделяше от Ким, подобно на телохранител.

— Тези са напълно побъркани — прошепна Леон на Юлиан. — Къщата им може да изгори, а те искат да ни показват строителни планове!

Юлиан кимна.

Малко след това се озоваха в просторна работна стая, осветена от маслени лампи. Върху голям пулт за писане имаше мастилница,

както и дъсчици, покрити с восък, върху тях се пишеше със стило^[1].

Домиция взе един пергамент^[2], навит на руло, и го разгърна на пулта, докато мъжът ѝ продължаваше да държи меча.

Тя донесе маслена лампа и я сложи непосредствено до рулото. Светлината освети плана на Рим. Домиция сочеше към две места покрай Тибър:

— Тук ще издигнем театър, а тук ще бъдат термите — гордо отбеляза тя. После донесе още чертежи. Ставаше въпрос за скъпоструващи строителни планове.

— Да, театър! — извика Тигелин. — Това ще се хареса на Нерон. Той обича музиката и актьорското изкуство. Вероятно ще мога да напиша пиеса — подпалването на Рим.

— Добра идея! — каза Домиция. — Но не забравяй да споменеш и подпалвачите — християните.

Преторианецът се засмя:

— Няма да забравя, скъпа моя.

Ким вече не можеше да се сдържа:

— Християните, разбира се! Те също не се вписват във вашата картина на новия Рим.

— Така е — сухо отвърна Тигелин. — Пък и няма какво да правят в града ни. Странните им вярвания са заплаха за нашите богове, не ги искаме. Но можем поне да се възползваме от християните, като им припишем подпалването на Рим. Никой не обича християните, смятат ги за способни на всичко!

— Сам ли подпали пожара в градината? — попита Юлиан. — Искаше да засилиш подозрението срещу християните и същевременно да го отклониш от себе си?

— Точно така! — весело каза преторианецът. — Че кой подпалва собствената си градина?

— Планът ти не е чак толкова велик, огънят за малко не опожари и собствената ти вила — каза Ким.

Тигелин сбърчи нос:

— Е, да, когато подпалих огъня, вятърът беше източен и нямаше опасност за къщата. За съжаление след това промени посоката си... Междувременно обаче всичко отново е наред.

— Наред? — извика Ким. — Пожарът ще струва живота на хиляди хора! И ти смяташ, че това е в реда на нещата? Ти си гнусен

убиец!

Самодоволното изражение изчезна от лицето на преторианеца. Той пребледня и ръцете му здраво стиснаха меча:

— Достатъчно! Поговорихме си — просъска той.

---

[1] Сило — Специална заострена метална пръчица за писане. ↑

[2] Пергамент — Специално обработена животинска кожа, използвана за писане. Изработвал се от телешка, агнешка или козя кожа. Името идва от античния град Пергам в Мала Азия, където започнало производството му. ↑

ИЗБАВЛЕНИЕТО

— Ще ги завържем и ще ги заключим долу в избата — извика Тигелин. — Донеси едно въже, Домиция.

Жена му изчезна и след малко се върна с въжето.

— Застанете пред бюрото и сложете ръцете си на гърба — заповяда Тигелин на децата. След това се засмя: — Току-що ми дойде една мисъл, Домиция. Какво смяташ, дали да не кажем на народа, че те са подпалвачите? Че те са виновниците и че са действали по поръчение на Субрий и на сенаторите?

— Чудесна идея — съгласи се Домиция.

Ким чу думите като през воал. Ако ги обвинят за пожара, ще ги хвърлят в затвора и със сигурност ще ги осъдят на смърт! Забеляза в краката си Кия, която изплашено мяукаше. Вероятно животното усещаше опасността.

— Ръцете на гърба! — отново рязко заповяда Тигелин.

„О, не, помисли си Ким. Няма да ви се дам толкова лесно, ще се боря!“

— Не чу ли? — изрева Тигелин.

Погледът на Ким бързо обиколи стаята. Дали да не се втурне към вратата и да се опита да избяга? Едва ли е възможно — преторианецът щеше да я повали на земята с един удар, преди да е хванала дръжката на вратата, или същото ще направи жена му. Трябва да има и друга възможност. В този момент Тигелин я блъсна. Препъвайки се, Ким направи няколко крачки към бюрото, но успя да се задържи на крака. Точно под носа ѝ лежаха плановете на красивия и чист Рим, в който няма място за бедните. И тогава ѝ дойде наум нещо. Грабна глиненото кандило и го запрати към пергаментите. Лампата се счупи и плановете се подпалиха.

— Да не си се побъркала? — извика Тигелин и скочи към масата. Блъсна Ким настрана, хвърли плановете на пода и се опита да гаси пламъците.

Домиция се завтече да помага на мъжа си, но изгори стъпалото си и ядосано изкрещя. Междувременно сухата хартия лумна и дебел слой

пушек изпълни стаята.

— Донеси вода! — извика Тигелин на жена си.

— Ами децата? Трябва да ги заключим — извика Домиция. — Плановете не са толкова важни сега.

В този момент една сянка се устреми към нея — беше Кия, която с фучене се хвърли върху патрицианката. Домиция залитна назад, удари главата си в отворената врата и в безсъзнание се строполи на земята.

— Ще се разкайвате за това — извика Тигелин. Той изостави горящите планове и се втурна към приятелите. Точно когато искаше да хване Ким, Леон го удари с едно малко столче. Преторианецът се хвана за ръката и това го разсея за момент. Атаката на Кия го свари неподготвен. Тигелин падна сред горящите планове, край на туниката му се подпали и той яростно започна да се бори с пламъците.

— Да изчезваме! — извика момичето и с един скок прескочи лежащата в безсъзнание на пода Домиция.

Преторианецът, който успя да изгаси горящите си дрехи, извлече жена си от пълната с пушек стая, закрепя за помощ и след секунда робите се втурнаха насам. Двама се погрижиха за Домиция, останалите се втурнаха след децата, които прекосиха атрия и стигнаха до входната врата. Пред домуса имаше няколко двуколки, натоварени от слугите с най-ценните вещи, които трябваше да бъдат закарани на сигурно място.

Ким мигновено се изкатери на една двуколка:

— Да тръгваме, с нея ще сме по-бързи!

— Съмнявам се — извика Юлиан, но все пак скочи в двуколката. — В таратайката е впрегнат вол.

— Дий! — извика Ким, като напразно се опитваше да намери поводите.

Волът не помръдна и сантиметър.

— Идеята не е добра! — изохка Леон, който заедно с Кия също се качи върху каручката. Той хвърли поглед през рамо — преследвачите им почти ги настигаха. Тигелин беше въоръжен с пилум^[1].

В този момент Кия скочи върху вола и заби ноктите си в масивната задница на огромното животно. Волът изрева, подскочи и се втурна напред, малко преди преследвачите да стигнат до децата.

— Знаете ли как се управлява двуколка? — извика Ким.

— Не — отвърна Леон.

Юлиан, който конвулсивно се беше хванал за един дървен сандък, пълен с малки амфори, също поклати глава.

Колата бясно трополеше по грубо павираната улица и никой, с изключение на вола, нямаше представа накъде са се запътили. След около двеста метра странното превозно средство стигна до пуста улица с работилници.

— Тигелин и останалите са на коне и ни преследват! — извика Леон, който отново се беше обърнал. — Настигат ни!

— Да изчакаме! — отвърна Юлиан. — Освен това тук имаме...

Той не можа да продължи, защото колата пропадна в една дупка. Разнесе се ужасен трясък, двуколката забоксува и застърга по оградата на една къща. Разхвърчаха се трески, едното колело отлетя, повечето амфори се пръснаха на хиляди парчета и се разнесе сладникав мирис на вино.

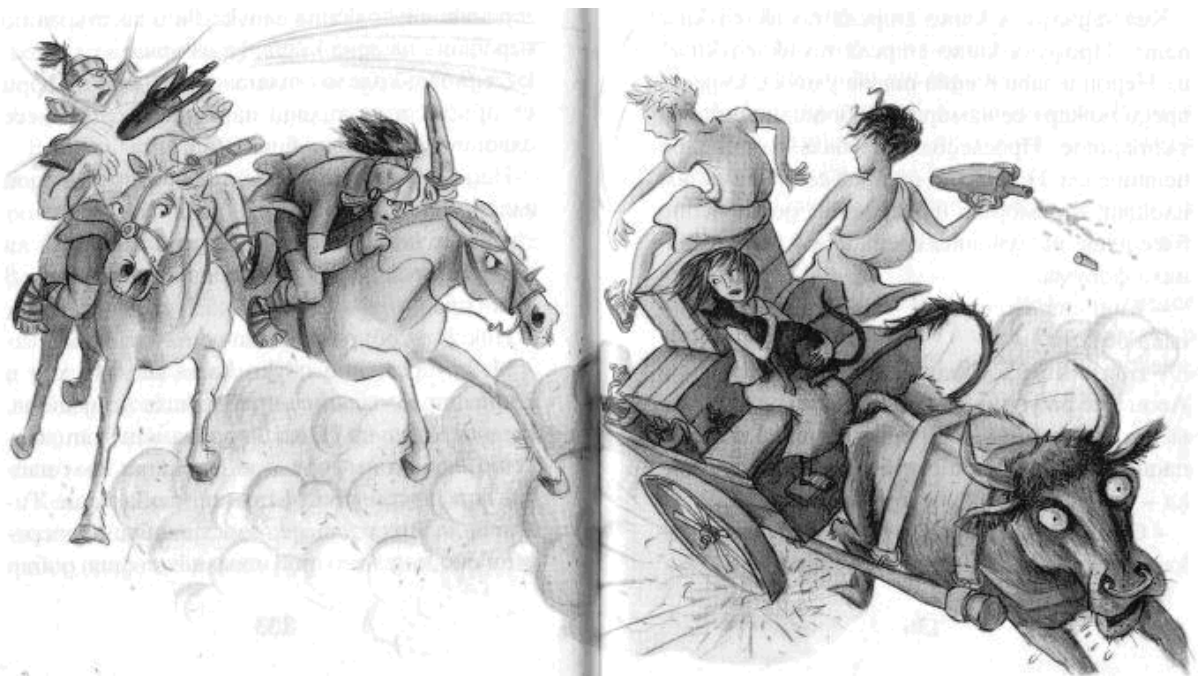
Над главите им се отвори прозорец и един глас кресна:

— Тишина, в името на Бакхус! Не може ли поне веднъж човек да поспи през нощта в този град!

Никой не обърна внимание на крясъка.

Междувременно двуколката намали ход и конниците опасно се приближиха до децата. В този момент Юлиан грабна една от малкото здрави амфори и я запокити към най-близкия преследвач. Мъжът, това беше Тигелин, ловко се наведе, но язdecият непосредствено зад него роб нямаше същия добър рефлекс. Амфората го тресна по гърдите и той излетя от седлото.

— Едно на нула за нас — извика Юлиан и с радост видя, че Леон и Ким последваха примера му и обсипаха преследвачите с градушка от амфори. Още двама ездачи бяха свалени от седлата. За да не бъде уцелен, Тигелин поизостана, но не изпускате децата от очи.

— Да — каза Юлиан. — Лошото е, че волът едва диша. Трябва бързо да стигнем до статуята на Нерон на Форума. Това е единственият ни шанс!

Огромното животно се придвижваше все по-бавно и внезапно спря, пуфтейки като парен локомотив. Двуколката застана в средата на улицата и напълно я прегради. Приятелите бързо скочиха от нея. Зад гърба им кънтяха подкови, разнасяха се крясъци и към тях полетя копие. Едва не ги уцели и потрепвайки, се заби в каруцата.

— Да изчезваме! — изкрещя Ким и се втурна напред.

— Предайте се! — ревеше Тигелин. — И без това след малко ще ви хванем!

Той скочи от седлото и изтегли меч. Двама от хората му, които устояха на градушката от амфори, последваха господаря си.

Приятелите се втурнаха в нощната тъма. Къде се намират и точно — къде се намираше Форум Романум?

Кия задмина Ким и застана начело на групата. Профуча като стрела по акведукта^[2] на Нерон и зави в една тясна уличка, където преди пожара се намираха работилниците на златарите. Преследвачите бяха плътно по петите им. Но ето че отпред се появи голям площад. Мраморът на сградите достолепно блестеше на лунната светлина — бяха стигнали Форума.

— Кия, страхотна си! — извика Ким, останала без дъх.

— Бързо към колоната! — задъхано извика и Леон и се втурна нататък. Точно в този момент обаче се спъна в една каменна плоча и падна. За миг почти изгуби съзнание от болка — удари лошо дясното си коляно.

— Ставай! — извика Ким и го задърпа за ръката.

— Казах ви, че ще ви хванем! — прозвуча гласът на Тигелин съвсем отблизо. Сигурен в успеха си, той самодоволно се приближаваше към тях, без дори да бърза особено, а хората му го следваха.

Леон с усилие се изправи на крака. За спринт и дума не можеше да става. Хвърли поглед назад и, треперейки, видя мъжа да се приближава към него. Мъжът, който подпали Рим и причини смъртта на хиляди хора. Той нямаше да се поколебае и за секунда дали да убие приятелите.

Ким и Юлиан го придържаха:

— Хайде, ще успеем! Колоната на Нерон е съвсем близо! — прошепна Ким и тримата продължиха почти на куц крак.

Преди Тигелин и хората му да успеят да направят нещо, децата стигнаха до колоната.

Пред очите на смаяния префект те се плъзнаха през твърдия камък и изчезнаха в паметника, издигнат в прослава на човека, смятан и до днес за подпалвач на Рим.

---

[1] Пилум — Копие. ↑

[2] Акведукт — 1. Тръба или канал за пренасяне на вода; 2. Мостово съоръжение за пренасяне на вода в открит или закрит канал над река, долина и т.н. ↑

МЕЧТАТЕЛЯТ

Изминаха два дни от завръщането им. Леон, Юлиан и Ким имаха час по история при Тебелман. И отново беше слънчев ден, а на Леон ужасно му се искаше да е навън. Небето беше искрящо синьо и не се виждаше нито едно облаче. В този момент Леон си спомни за пушека, който след опустошителния пожар увисна като похлупак над Рим.

Какво е станало с Тертый и семейството му, питаше се той. Ами със Субрий? Той съжали, че не може да прочете нищо за съдбата им. Но коя ли историческа книга би разказала за живота на обикновен работник или преторианец от Рим? Съвсем различно е положението с Гай Калпурний Пизон, чиято ужасяваща съдба беше известна. Бил принуден от Нерон да се самоубие. Но Тигелин, подпалвачът на Рим, избегнал тази участ. Най-малкото никога не е бил обвиняем. Нещо, което не даваше мира на Леон. Успяха да разкрият истинския подпалвач, а той се е измъкнал от наказанието и...

— Е, Леон, как мислиш?

Леон се сепна. Както и в предишния час при Тебелман, не чу въпроса.

Учителят го погледна:

— Леон — с въздишка каза той, — в последно време присъстваш в часа ми само телом. Станал си истински мечтател. Ако не си разбрал, говорим за Нерон и подпалването на Рим. А ти миналия час нарече Нерон подпалвач.

— Да — каза Леон с известно колебание. — Но не бях прав. Нерон не е подпалил Рим, съвсем сигурно е!

Тебелман повдигна едната си вежда:

— И откъде си толкова сигурен?

Леон се усмихна:

— Бях там, когато избухна огънят — отвърна той. Тебелман беше от учителите, при които човек може да си позволи подобна волност, защото самият той не беше лишен от въображение.

Някои ученици силно се изсмяха. Но Ким и Юлиан не бяха сред тях.

КОЙ Е НЕРОН?

Нерон е един от най-прочутите владетели на Римската империя. Но славата му е нееднозначна. Векове наред името му е символ на вманиачен диктатор, на жесток и разгулен управник, който се интересувал само от удоволствия и забавления. Към всичко това се прибавя и обвинението, че той е подпалил големия пожар в Рим през 64 г., отнел живота на хиляди хора.

Този образ на Нерон служи за основа на прочутия роман „Кво вадис“ на полския писател Хенрик Сенкевич. В книгата, както и във филма, направен по нея през 1951 г., императорът е жесток, алчен и безскрупулен владетел, готов сурово да се разправи с всеки, посмял да се изправи срещу него, включително и собствената му майка. Заедно с това Нерон е представен като самовлюбен, но жалък и бездарен музикант и певец.

Отрицателният образ на Нерон се основава на свидетелствата на двама негови съвременници — историците Светоний (75–160 г.) и Тацит (56–117 г.).

Но може ли да се вярва на двамата автори? Светоний е известен със събирането на скандални истории за своите съвременници. Тацит пък принадлежал към сенаторското съсловие, което било политически противник на Нерон. Затова е възможно писаното от Тацит да е пропаганда срещу омразния владетел, а редовете на Светоний да са просто пропити с кръв клюки.

Доста днешни историци изказват съмнения в твърденията на Тацит и Светоний. Италианският изследовател Масимо Фини определя Нерон като „забележителен държавен мъж, човек на изкуството и пацифист“. Според него Нерон със сигурност не е подпалил Рим, тъй като не е имал мотив да го прави. В онази епоха императорът бил за народа баща-закрилник, който носи отговорност и за най-хубаво, и за най-лошо. Възможно е тази нагласа да е родила обвиненията към Нерон за пожара в Рим.

Наред с множеството спекулации и измислици около живота и личността на Нерон, има достатъчно факти, които не подлежат на съмнение.

Нерон е петият император на Рим. Управлявал от 54 до 68 г. Пълното му име е Клавдий Цезар Август Германик. Роден е на 15 декември 37 г. в Анций с името Луций Домиций Ахенобарб. Баща му бил консулт Гней Домиций Ахенобарб, а майка му — Агрипина Младата, била сестра на император Калигула.

Бащата на Нерон умрял, когато момчето било едва на три години. Майка му се омъжила за император Клавдий. Агрипина била много честолюбива, амбициозна и властна жена. Тя искала да види сина си на императорския трон. Затова направила всичко възможно, за да склони Клавдий да сгоди десетгодишната си дъщеря Октавия за дванайсетгодишния Нерон. Така шансовете на Нерон да се качи на престола станали сериозни. Но за да е абсолютно сигурна, че синът ѝ няма да бъде изместен от Британик — другия син на Клавдий, Агрипина убедила Клавдий да осинови Нерон. Императорът се съгласил, тъй като Британик бил с много крехко здраве, а империята се нуждаела от наследник.

Агрипина обаче не спряла дотук. Тя нямала търпение да чака Клавдий да умре и да освободи трона за Нерон. На 13 октомври 54 г. Клавдий внезапно умрял. Предполага се, че Агрипина собственоръчно му е дала отрова. Един ден по-късно Нерон се възкачил на трона — по това време бил едва на 17 години.

В детството си Нерон получил обичайното за всеки римлянин образование, а когато шансовете за заемането на императорския престол станали големи, за негови лични възпитатели били назначени известният философ Сенека (4 г.пр.Хр. — 65 г.) и преторианският префект Секст Афраний Бур.

В началото управлението на младия император било много успешно. Във всичко се съветвал с наставниците и майка си, за управители на провинциите назначил отговорни хора, започнало строителството на амбициозни проекти, римските войски действали успешно в Британия и Армения. Нерон бързо придобил самочувствие. Но скоро влязъл в сериозен конфликт със Сената. До края на управлението си Нерон не спирал да осмива и ругае сенаторите.

Постепенно Нерон изолирал майка си от управлението, отегчен от интригите ѝ. Тя си отмъстила, като започнала да покровителства младия Британик — сина на Клавдий и претендент за трона. Нерон се уплашил, че 13-годишното момче може да стане опасно за него. Британик умрял след пир, отровен от вино. Предполага се, че зад убийството му стои Нерон.

За Агрипина убийството на Британик било тежък удар. Но тя не се отказала от интригите и се съюзила срещу собствения си син с нелюбимата му съпруга Октавия. Нерон знаел, че майка му няма да се спре пред нищо и все някога ще се опита да го убие. Затова през март 59 г. той заповядал да я убият.

През 62 г. изпратил съпругата си Октавия в изгнание, а след това заповядал да я убият. После се оженил за любовницата си Попея Сабина, която била бременна. Детето, което се родило, починало скоро след раждането и Нерон отчаян, изцяло се отдавал на музиката и театъра.

През нощта срещу 18 юни 64 г. в Цирк Максимус избухнал голям пожар. Дюкянчета и сергиите бързо били обхванати от пламъците. Излезлият вятър попречил огънят да бъде овладян. Незасегнати от огъня останали само четири от общо четиринайсетте квартала на града, три от кварталите били напълно изпепелени. Рим горял цели шест дни. Пожарът бил потушен, но избухнал отново и градът горял още три дни. Вторият пожар избухнал в Емилиянските градини, принадлежащи на преторианския префект Тигелин — приближен приятел на Нерон.

По време на избухването на пожара Нерон бил в Анций, на 60 км от Рим. Императорът не се върнал веднага в горящия град и това му спечелило омразата на народа.

След завръщането си Нерон наредил да бъде оказана помощ на пострадалите и да бъдат отворени императорските градини. Останалите без покрив хора били настанени в палатки и им била раздадена храна. От Остия и други градове били доставени продоволствия, а цената на зърното била намалена. Тези мерки обаче не попречили на упорито ширещите се слухове, че Нерон е запалил Рим, за да го превърне в декор на най-грандиозното си представление — да изпълни поемата си за гибелта на Троя на фона на горящия град.

Самият Нерон стоварил вината за пожара върху християните. Започнали масови гонения. Римляните действали с нечувана жестокост

— хиляди християни били изгорени, разпънати на кръст или разкъсани от зверове на арената.

Сред заподозрените за пожара бил и най-довереният човек на Нерон — Тигелин. Смята се, че за новите му строителни планове му е била необходима свободна земя.

Факт е, че след пожара Нерон бързо построява града отново. Прави го много разумно и прецизно — с широки и прави улици, с резервоари за вода и разстояние между къщите, което би пречило на разпространението на евентуални пожари. Заедно с това императорът започнал строеж и на един невероятно красив дворец — Златния Дом. В преддверието на двореца Нерон заповядал да бъде издигната великолепна 35-метрова статуя с негово изображение.

Междувременно в Сената и дори сред преторианците, назрявал бунт. През 65 г. сенаторът Гай Калпурний Пизон организира заговор. По плана Нерон трябвало да бъде убит. Но заговорът бил разкрит и Пизон бил принуден да се самоубие, заедно с още 12 високопоставени политици. Сред заговорниците бил и наставникът на Нерон Сенека, който също бил принуден да се самоубие.

Но само три години по-късно, през 68 г. Галба — наместникът на испанската провинция Тарацина, повел въстание срещу Нерон. Сенатът обявил Галба за император и осъдил Нерон на смърт. Нерон се опитал да избяга, но не успял.

На 9-ти юни, едва 31-годишен Нерон се самоубил. Последните му думи били: „Qualis artifex pereo!“ (Какъв артист си отива с мен!).

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.